

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petít sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Nyitár petít sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 182.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Péntek, szeptember 27.

Mai számunk főbb közleményei:

Uj ellenzéki pártalakulás?
Arad város jövő évi virilis bizottsági tagjai.
Öngyilkosság ebéd közben.
Protekció helyett fegyelmi.
A kapunélküli ház.
A főispáni titkár mentőzsákja.
Avarfy Géza ismét virilista.
Árvizveszedelem Déván.
„Kíméletre szorul a pénzpiac.”
Tarkaságok.

A püspök-városatyja.

Arad, szeptember 26.

Arad városatyáinak lajstroma érdekes névvel gyarapodott, Papp I. János, az aradi görög keleti román egyházmegye püspöke érvényesítette azt a jogát, hogy az adója, mint lelkésznek, kettősen számíttassék, s hogy e számítás alapján a virilisták közé kerüljön. Ennélfogva a püspök a város törvényhatósági bizottságának tagja — s mint ilyen, az első püspök, aki e polgári testületben helyet foglal.

Kétségtelen, hogy a püspök, már az állásával járó visszavonult élet folytán sem fog a törvényhatósági életben tevékeny részt venni, aminthogy nem igen járt a gyűlésekre Aradvármegyénél sem, ahol régebben virilis jogait gyakorolta. Az azonban, hogy a püspök tagja kíván lenni a törvényhatóságnak, bizonyára nincs különös jelentőség nélkül.

A románok, a görög keletiek és a görög katolikusok egyformán, mintha bizonyos elzárkózottságot mutattak volna e város közügyeivel, közigazgatási életével szem-

ben. Tradícióként, hűséggel betöltött szokást követve, egy-egy román tagja volt a városi parlamentnek a választott tagok között is; többnyire olyan, aki az egyházi életben tisztséget, vagy hivatalt viselt: egy időben Don Konstantin, azután Purcariu György, mindakettő egyház-gondnok. Most Raicu Illés a román tagja a törvényhatóságnak, aki a gáji román gazdák bizalmából került be.

Ez az elzárkózás talán annak is tudható be, hogy a város törvényhatósági élete nem alkalmas nemzetiségi törekvések, érzések érvényesítésére. Ez bizonyos. De a nyelvi és nemzetiségi célokon kívül az aradi románokat, mint a város polgárait, kell, hogy érdekelje a város közegészségügyének, közlekedésének, vagyonosodásának, iparának, gazdaságának megannyi kérdése és ha a kultúra vonzza őket, akkor nem maradhatnak közömbösek a modern városi fejlődés problémájával szemben.

A püspök, akinek papi pályája tulnyomó részben e városban telt le, bizonyára a városhoz való ragaszkodását, polgári érzéseit akarta kifejezésre juttatni a virilis jog érvényesítésével. Bizonyára annak is része volt benne, hogy a város egyre jobban gyarapszik az ő egyházának intézményeiben is, mint a minő a Teleky-utcában épülő román felsőbb leányiskola és internátus is. Emez intézmények élete sokszor találkozik a város közigazgatási életével és a kapcsolat bizonyára több eredményeket termő lesz, ha a román egyház vezetői nem élnek egészen kívül a város társadalmi és közéletén. Az például, hogy a görög katolikus romá-

nok a város egyéb hitű polgáraihoz egy időben közelebb jutottak, mint a görög keletiek, sok részben annak volt köszönhető, hogy a boldogult görög katolikus esperes, Telescu György a város közigazgatási élete iránt élénken érdeklődött és különösen az iskolaszéki üléseknek volt szorgalmas látogatója.

A mennyire elítelnők — ha egyáltalán szó lehetne róla, — hogy a város közgyűlési termébe nemzetiségi törekvéseket és megnyilatkozásokat vigyenek be, oly anynyira helyén való lenne, ha a román értelmiség a város ügyei, haladása iránt való érdeklődésének azzal adna kifejezést, hogy a városháza törvényhatóságában és bizottságaiban részt és szerepet kérne magának. A románok közéleti működése ez által mentve lenne attól az egyoldalúságtól, a mely most érdeklődésüket és energiájukat kizárólag a nemzeti politika számára köti le, és a mely gondoskodásukat kizárólag a vármegye románjaira terjeszti ki, — a törvényhatóság pedig az ő részvételükkel mindenestre hűbb összetétele lenne a város képviselőtének. Mindezekon felül a társadalmi együttműködést is lehetővé tenné a magyarok és románok között sok olyan dologban, a hol ma a találkozás szinte kizártnak tetszik.

A püspök-városatyja bizonyára nem vesz részt a pótdó fölött való vitákban, s nem fog eljárni az albizottságok üléseire. De, ha tényleg megtartja a virilis jog alapján való mandátumát, bizonyára jel és utmutatás arra, hogy a románajkuak egyenlő polgárai e városnak a többiekkel, s a mint

A szerelem körül.

Írta: Hadrik Elka.

Fürdőhelyen történt. Minthogy július hónapban szerelemmel összefüggő események, csakis fürdőhelyen játszódnak le.

Az a néhány szerencsétlen halandó, aki Pesten kénytelen fürödni a nap sugaraiban, nem szerelem, de hegy, tó, tenger után sóhajtozik. Azonban ha vágya teljesül s eljutott oda, hol a le-süppedt talaj valamikor hazátkereső forrást fogadott magába, vagy ahol a sima föld kivetett pup-ját tülelő fák borítják, új vágya fakadt: a szerelem! Fürdőhelyen, fű, fa, virág, ember, gyerek, minden csak szerelemért eped, ezért különböző szerelmek jönnek létre.

Egy mama megjelenik, két-három, esetleg négy felnőtt leányával. Merészen, feltűnően öltözködnek valamennyien.

A fiatal leányok örökké mosolygós, vidám arccsal minden uton, minden bokor mellett föl-fölbukannak a nap minden szakában és a mama kíséretében. Nem telik bele sok idő, a jóakaratu emberek örömeire idegenek vegyülnek a társaságba. Fehér nadrágos, szalmakalapos férfiak, kik élénken figyelik a mama okos, kellemes beszédjét, mert így megtudják hamarosan a kisasszonyok hozományának összegét s az előnyös családi összeköttetéseket.

Az ügy hamar kialakul. A nyári kelmebe öltözött urak, szívük választottjával s e jogon szerzett előnnyel élve, azután néhány, sőt több lépéssel a kellemes mama előtt sétálnak hölgyeikkel. A párok felé mindenki szeretettel mosolyog. Még a

csillag formába idomított verbéniák is barátságos helybenhagyással tekintgetnek:

— Helyes, ebből házasság lesz!

Efajta szerelmi események mindennapiak. Azért nem is ennek írom meg apró részleteit, hanem egy különösebbnek, olyanak, amely a társaságon kívül esik.

I.

Mariska a verandán ül, mivel délután van. A veranda csinos, kék-fehér vászonfüggönyökkel, kosárszékekkel, virágos terítés asztallal, kalitka zárt éneklő madarakkal ellátott.

Mariska öngyógyása a fehér, fonott széken, az asztal mellett ül, könyvet forgat a kezében és ásit.

A csikos függönyöket meglebbenti az illatos szellő, forró napsugár tör a résen át s a hölgy szépen fésült arany színű kontyán ficáncol.

Ha a függöny összeverődik, a napfény eltűnik, de mihelyt egy kis rés támad, utra befut a kis fényes csik.

A játék sokszor ismétlődik. Mariska mit sem tud felőle, nem is törődik ilyesmivel. Ez csakis a szellőnek s a napsugárnak kedvtelése.

Az éneklő madarak hangja föl-fölhangzik. A két kanári vetekedik egymással a kitarásban.

Augusztina kisasszony megjegyzi:

— Ez a huncut Puhí mindig jobban bírja.

A bárónő madarai épen így vetélkedtek egymással. A bárónő a győztesnek saját kávéjába mártott kalácsot adott.

Mariska már ismerte ezt. Tudta, a bárónő mily tevékeny volt. Sajátkezűleg etette az állatait. Öntözte, nyeste a virágait. Bár szolgálja volt elég, valamennyi hü és szorgalmas, valamennyi vele együtt öregedett meg.

Mivel Augusztina kisasszony sokszor bocsátkozott ismétlésekbe, urnője nem is figyelte beszédjét. A bárónő nevének hallatára merengés fogta meg a lelkét.

Hogyan, mikép jutott az egykoron szép s ünnepektől bárónő odáig, hogy legfőbb társaságát kutyák, macskák, apró szárnyasok képezzék.

Ő utóvégre nem hasonlítja magát a bárónőhöz. Ő egyszerű, szép, tisztességes cukrászleány volt.

Két férfi ígért menyországot neki.

A szürke, beesett arcú kis hivatalnok törvényes házasságot, emez szerelmet, pompát.

Ő amazt nem tudta szeretni! Hogyan is, a vidám, dus férfi mellett?

És most nem köti a világon semmiféle törvény. Csilloghat, pompázhat. Még sem boldog. Olyan szük körülötte a világ, mintha kekrebe volna zárva. És körülötte ezek a madarak. Augusztina kisasszony a sovány ujjával, az örökös horgolótüvel. Istenem, hát hol a boldogság?

— Már a századik csillagot horgolom.

A bárónő is száz csillagból horgolt össze terítőkét — szólalt meg Augusztina. — Ő nem szerette a hosszas csendet.

És ezután, mivel a nap már elvonult a csikos függönyökről, azzal foglalatalkodott, hogy egyenként szép redőkhöz tette léle a függönyöket. Mariska pedig elvonult a szobájába, hogy ál-

egyforma jog illeti meg őket abban, hogy a törvényhatóságba bejuthassanak, egyforma kötelességük, hogy a város gazdasági, kulturális, modern feltörekvését a maguk erejével segítsék, sietessék.

Ujellenzéki pártalakulás?

(Andrássy akciója. — A delegációk munkássága.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 26.

A Neue Freie Presse jelentése szerint a pártönkivüli hatvanhetes politikusok körében jelenleg sűrűn folynak bizalmas tanácskozások abban az irányban, hogy lehetővé tétessék egy új, a jelenleg főnálló közjogi viszonyokkal számoló hatvanhetes pártnak alapítása, amely pártnak élére Andrássy Gyula gróf állana. Az új párt megalakítását október hónapban, lehetőleg még a képviselőház összeülése előtti időre tervezik. Az új párt utódja lesz az alkotmánypártnak és valószínű, hogy az alkotmánypárt nevet is kapja. A párt programja a hatvanhetes alapra lesz építve, de egyúttal olyan tartalmu lesz, hogy a függetlenségi pártok mérsékeltabb tagjait is ki fogja elégíteni s így arra is számítanak az újonnan megalakítandó párt hívei, hogy nemcsak a jelenlegi pártönkivüli hatvanhetes politikusok, hanem a függetlenségi pártok számos tagja is csatlakozni fog az új párthoz. Andrássy Gyula gróf még nyomatékosabban fogja hangoztatni azt a követelést, hogy a parlamentet a legutóbbi események után fel kell oszlatni és a döntést a választókra bízni. Hívei bizton remélik, hogy az esetben, ha Andrássy Gyula gróf saját párttal és programmal megy bele az új választásokba, az új országgyűlésben igen erős tábora lenne és nincs kizárva, hogy új választások esetén még többséget is szerezne. Az új pártalakítással Andrássy Gyula gróf hívei annak a kifogásnak is elejét akarják venni, hogy az ellenzéknek jelenleg nincs kormányképes programja.

Ezzel a hírrel szemben a Magyar Hírlap, mint amely legközelebb áll Andrássy Gyulához, kijelenti, hogy Andrássy Gyula ez idő szerint nincs Budapesten, Hadik János, gróf Andrássy politikai bizalmasa van csak a fővárosban, tehát tárgyalások már csak azért sem folyhattak az új

alakulás ügyében. Az ezzel foglalkozó cikkek csak azoknak a nézeteknek lehetnek a kivonatai, amelyek a legutóbbi parlamenti események folytán szürodtek le olyan ellenzéki körökben, ahol Andrássy Gyulával az élén látják egy új kibontakozásnak a lehetőségét.

Magyar delegációs albizottságok ülése.

Bécsből táviratozzák: A magyar delegáció hadügyi albizottságának élelmezési és elhelyezési bizottsága délelőtt tíz órakor Miklós Ödön főren düházi tag elnöklésével ülést tartott, amelyen tárgyalta a hozzá utalt anyagot. Solymossy Ödön báró elkészítette jelentését és a bizottság elé terjesztette. A bizottság a jelentést jóváhagyta. A bizottság ülése déli tizenkét óráig tartott.

A külügyi expozé az osztrák delegációban.

Mint Bécsből jelentik, az osztrák delegáció külügyi albizottsága ma délelőtt ült össze a külügyminisztériumi költségvetés tárgyalására. Baernreither dr. elnöknek arra a kérdésére, vajon a miniszter a magyar delegáció albizottságában tartott expozéjához kíván-e valamit hozzátenni? Berchtold gróf közös külügyminiszter azt válaszolta, hogy az expozéhoz semmi hozzátennivalója nincs, kész azonban a vita folyamán esetleg felmerülő kérdésekre fölvilágosítást adni. Miután azonban az expozé politikai természetű, nincsen kereskedelempolitikai része. Kereskedelempolitikai téren az utolsó delegációs ülészak óta szintén haladás vehető észre, így például a Portugáliával létrejött legtöbb kedvezményi megállapodás, mely főleg az osztrák kasza- és sarlóipar régi óhajával számol abban az irányban, hogy új piacot teremtsen számára, valamint a Japánországgal való kereskedelmi és hajózási szerződés, mely a jövő évben kerül aláírásra. E szerződés a legmesszebb menő, legtöbb kedvezményt biztosítja nekünk minden téren. Becquehem márkélládó visszapillantást vetett ezután a külügyi politika alakulására a legutóbbi delegációs időszak óta.

Szünet után az albizottságban Schwarzenberg Károly herceg mondott hosszabb beszédet, amelyben az expozét öszintének mondta és nyíltsága folytán alkalmasnak arra, hogy a monarchia népeit minden tekintetben megnyugtassa.

Ezután Spinsits delegátus beszélt. Kijelentette, hogy sohasem rajongott Németország és Olaszország szövetségéért: a külügyminiszter a Balkán status-quo fentartására vonatkozó óhaját helyesli. Ezután áttért a cimer- és jelvénykérdésre és figyelmeztette a delegációt arra, hogy az erre vonatkozó tárgyalásokba a magyar-horvát kiegyezés értelmében a horvátokat is bele kell vonni. Az ülést ezután félbeszakították.

A délutáni ülésen Ellenbogen dr. delegátus megkérdezte a külügyminisztertől, hogy mik a konkrét részletei annak a balkáni javaslatnak, amelyeket a hatalmak elé terjesztett.

Berchtold gróf külügyminiszter fenntartja magának, hogy Ellenbogen delegátusnak a részletekre vonatkozó kérdésére a vita későbbi stádiumában válaszoljon. Egy kérdésre azonban mindjárt válaszol, arra, hogy vajon a kormány tervez-e katonai intervenciót Törökország ellen.

— Áprilisi beszédemben — válaszolta a külügyminiszter — a kontinuitás elve mellett tettem fogadalmat. Csodálkoznom kell afelett, hogy Ellenbogen delegátus abban a nézetben van, hogy ma, öt hónap múltán háborús politikát fogok folytatni.

Magyar miniszterek itthon.

Lukács László miniszterelnök ma este kilenc órakor Budapestre érkezett; Teleszky János dr. pénzügyminiszter és Hazai Samu báró honvédelmi miniszter holnap reggel érkeznek meg.

Miniszterelnök kombinációk.

Bécsből, illetékes helyeken ismételtelen kijelentették, hogy Lukácsot és Tiszát nem ejtik el. Ezzel szemben ellenzéki körökben mindig és állhatatosan kombinálnak, hogy ki lesz Lukács utóda.

Zichy János grófot kombinálják legrégebben, de ebből alig lesz valami. A kultuszminiszter szeretné a békét, de nem tudja magát elhatározni semmiféle ellenzékinek tetsző akcióra. Új emberek után kellett nézni a javíthatatlan miniszterelnök jelölőknek és találtak is már két jelöltet. Az egyik jelölt Popovics Sándor, az osztrák magyar bank kormányzója, aki a koalíciós kabinet alatt pénzügyminiszteri államtitkár volt. Az ellenzék határozottan szívesen látná a kabinet élén. A másik jelölt, akinek neve ma került először forgalomba, Hazai Samu báró, honvédelmi miniszter, aki az összes pártok rokonszenvét bírja. Tehát: akár Popovicsot, akár Hazait bizná meg a király a válság megoldásával, a parlamenti rend hamaros helyreállításával s a történet alkotmányserelmek reparációja után hozzáfoghatna a Ház az általános választói jog megalkotásához.

Mondani sem kell, hogy ezek a kombinációk csak az ellenzék reménykedő fantáziájából születtek.

tözködjék. Minden egyéb gondjairól megfeledkezve, szepitette, csinosította magát.

Este a nagyvendéglő terraszán üdén, mosolyogva jelent meg, mintha az egész napon át boldogan a madaraival együtt énekelte volna.

— Ah, a Mariska ónagysága! — autogták megjelenésekor, úgy, hogy meghallhatta, hogy el is pirulhatott.

— Milyen csuda a kalapja!

— A ruhája elsőrangú.

— Én mondom, hogy elsőrangú!

— Boldog helyzetben van, mindig van valami új rajta.

Igy a nők beszéltek. A férfiak ümmögtek, mosolyogtak s az ismert gyárosra hunyorgattak elégedetten, kinek bőkezűségét tükrözte Mariska fényűzése.

Mariska Augusztinával vacsorázott. Később a zenét hallgatták. Augusztina szorgalmasan horgolva, Mariska büszke tartással, kínos megadással mosolyogva. Megváltás volt ránézve a távozás ideje. Néha ő kelt fel előbb, máskor a gyáros. Künn a villámlámpasoron túl találkoztak.

Hosszu, megalázó nap után végre az éjszaka meghozta a nyugalmas érzést. Urnő lehetett. Az volt a szeretett férfi oldalán.

II.

Egy napon külföldön élő, középkorú, de fiatalos megjelenésű festőművész látogatta meg a fürdőtelepet. Ezelőtt kiskorában ő is sokat lubickolt a nagy, szikes tóban. Sok változást talált és sok ismerőst. Ujnak, rikitóan ujnak csak Ma-

riska tipusa tetszett előtte. Szép nő, aki társaság nélkül magában ül hosszú estén.

Szerény, nem tekint senkire. A szája mosolyog, a dereka büszken egyenes, a keble feszült. Csak a kalapjában lengnek szomorúan a tollak. Mintha fejének tartása nem engedelmes kednék akaraterjének.

Lovagias érzülete rögtön átértette a nő tragikumát, védelmére kelt.

Még aznap fölkereste Mariskát a villa verandáján. Mondott valami udvarias ürügyet.

Művész könyven találhat ilyent.

Este együtt vacsoráztak a vendéglő terraszán. A művész barátait is Mariska köré gyűjtötte, ezuttal a kínos mosolygás helyett Mariska józúen, merészen nevetett, de ha néha véletlenül áttekintett a gyáros asztalára, kacagása közben is könyv jött a szemébe.

— Odamegyek hozzá, elébe térdelek, megmondom, csak őt szeretem, senki más, egyedül őt! Mert nem szerető, az ember az, aki mulat! Mintha napvilágra kerültem volna, sötét börtön után engedél élveznem:

A gyáros nem értette a tekintetét. Átpillantott a nőre s dacosan, fenékgig üritette pezsgős poharát.

A festő ugyanekkor mélyen szemébe nézett szomszédnőjének s halkán kérdezte:

— Szereti?

— Szeretem!

— Elhagyná?

— Soha!

— Éjfél már jóval elmúlt, a társaság mindig együtt volt.

Még Augusztina kisasszony is éberem meéltte egy illedelmes hallgatónak a bárónő jellemző tulajdonságait. A horgolóhíjét ezuttal arra használta, hogy beszélését kísérő gesztusait nyomatékosabbá tegye. Éjfél után megtörtént az, hogy a gyáros fölkel a saját asztalától s átjött a művész asztalához.

Mariska, mint nagylelkűséget fogadta. Kénes lett volna kezét csókolni a férfinak e tetteért. Három estén át hasonló jelenetek ismétlődtek. A negyedik estén a művész különös gonddal rendelte meg a vacsorát. Az asztalt fényesen terítette s virágcsokorral díszítette.

— Ez bucsu este lesz — mondotta. — Ha az ön barátja idejében meglátogat bennünket, akkor győzött. Ha azonban ma is föntartja a nevelés előitéletes formákat, úgy bucsut veszünk tőle.

Mariska épenséggel nem értette a művész tervét. Nem is nagyon törődött vele. Három nap óta álomban élt. A festőművész egyetlen szerelmes szóval sem tolazkodott, csak figyelmes volt, gyöngéd, amilyen az önzetlen, finomlelkű barát, vagy testvér lehet.

Ennek a társaságában élvezte a tisztelget, odaát pedig úgy hitte, bizonyosan tudta, egy szerelmes szív gyötrődik érte. Arra nem gondolt most, hogy mentse, vagy elítélje, úgy érezte, ezután minden a legjobb rendben megy majd. Van mellette valaki, aki nagy, finom érzésével a legjobban rendez mindent.

Az idő ismét telt. Szokás szerint. A gyáros odaát több pezsgőt ivott a rendesnél. A barátai még inkább hümmögtek, mosolyogtak. A mű-

Öngyilkosság ebéd közben.

— A miniszteri fogalmazó tragédiája. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 26.

A csöndes Budán, a Mész-utca 20. számú házban ma délben egy órakor megrendítő öngyilkosság történt. Belovics Imre belügyminiszteri fogalmazó délben hazament ebédelni. Nem látszott izgatottnak, a levest és a húst jóízűen elfogyasztotta felesége és gyermekei társaságában és a menünek annál a pontjánál, amikor banketten az első tószot szokott elhangzani, Belovics fölállt az asztaltól, bement a szomszéd szobába és a következő pillanatban két erős revolverdurranás riasztotta föl a családot a fehér asztal mellől. Berohantak és elébük tárult a szörnyű látvány; a miniszteri fogalmazó vérében feküdt a parketten és jobb kezében még füstölgött a revolver. Az előhívott mentők már nem segíthettek: Belovics Imre életét nyomban kioltotta a golyó. A szerencsétlen ember harminc éves volt, semmiféle levelet nem hagyott hátra és így tettének okát nem is sejtjük.

Az öngyilkosság híre hamar eljutott a belügyminisztériumba, ahol nagy megdöbbenést keltett. Belovics néhány nappal ezelőtt jött vissza szabadságáról, pontosan bejárt a hivatalába, de két nappal ezelőtt elmaradt. Kollégái csak annyit tudtak, hogy mint tartalékos tiszt fegyvergyakorlatra jelentkezett a hadkiegészítő parancsnokságon, de a két nap óta való elmaradásának okát nem is sejtették. Ugy látszik, hogy már napokkal ezelőtt megérlelődött Belovicsban az öngyilkosság gondolata és ezzel a szörnyű elhatározással nem tudott többé bejárni a hivatalába. Melha Valdemár belügyminiszteri fogalmazó, Belovics egyik legjobb barátja és kollégája az öngyilkosságról a következőket mondta:

— Minket lepelt meg legjobban az öngyilkosság híre. Sejtelmünk sem lehetett arról, hogy Belovics erre a végzetes elhatározásra készül. Kitünő kolléga volt, akit mindnyájan nagyon szerettünk, szolid, munkás hivatalnok, tudtommal az anyagi viszonyai is kifogástalanul jók voltak, úgy hogy nem tudjuk az öngyilkosság okát megmagyarázni.

vész csöndes, kellemes modorban mulattatta Mariskát.

Ejfel felé járt, mikor a gyáros átal jött hozzájuk. Nyomában a cigányprimás s csendesesen húzott hegedűjén egy ősmert operett dallamot.

A leendő udvariasan fogadta új vendégjét, azután pedig meghajolt szomszédnője előtt s táncra kérte. Keringőztek egy keveset, majd a karját nyújtotta. Setáltak. Mariskának föltűnt, hogy lemennek a terrasról, de a férfi erősen biztatón fogta a karját. Már jóval túl voltak a villamlámpasoron. Csak némelyik egett már ilyenkor.

— Hova vezet? — kérdezte Mariska.

— Csak jöjjön — mondotta a férfi. — Erősen remeg a lába. Szedje össze magát. És ha lehet, ne nézzen hátra. Aki ott maradt, az senki a maga számára. Annak nincs érdeme ahhoz, hogy női birjon.

— Ót szeretem! — esdekelt a nő.

— Új életet fog élni. Szabad lesz. Asszony lesz a fényben, a világosságban is. Ha mégis gondolja, forduljon vissza. Nem a férfi, nem a szerető. A művész az, aki magát visszaadja asszonyi méltóságának...

Mariska sirt, a térdei rogyadoztak az izgalomtól. De vissza nem fordult. A művész szavait ebben a percben meg se értette. De érezte, amint bátran, buszkén vezeti karján őt, ki a szabadba, a nagy világ elé. Nem tudott visszafordulni, hogy újra, titokban nyujtsa szerelmese felé a kezét...

A világ még mindig nem ismeri el a művészt az emberben.

Ez után az eset után, minden szerelemért lelkesülő ember, fű, fa, virág, hálátlanságot kiabált.

rázni. Mondhatom, a minisztériumban nagy a lehangoltság, mert egy kedves, meghitt, nagyon szimpatikus kollégát veszítettünk el.

Belovics különben a belügyminisztérium városi osztályában dolgozott Samassa Adolf dr. miniszteri tanácsos fősege alatt. Feleséget és két gyermeket hagyott árván. A lesújtott özvegy délután megjelent a főkapitányságon, Lévy rendőrtanácsosnál, akit arra kért, hogy szerencsétlen férjét ne boncolják fel. A rendőrség a kívánságot teljesíteni fogja.

Arad város

jövő évi virilis bizottsági tagjai.

(Az igazoló választmány ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 26.

Arad város törvényhatóságának igazoló választmánya ma délután Robitzek Ágoston dr. elnöklésével tartott ülésében igazolta a városi adóhivatal által összeállított adólajstromból azt a hetvenegy legtöbb adót fizetőt, akik viriliségre válnak tagjaivá a közgyűlésnek 1913. év január elsejétől kezdődőleg. A bizottság előadója Angel István dr., akinek allaspontját az Aradi Közlöny mai számában ismertette — a lajstrom összeállításának megkezdése előtt bejelentette, hogy ő ugyan az összes szükséges adatokat összegyűjtve az anyagot elkészítette, de a névjegyzéket nem állította össze, mert a múlt esztendői ülés alkalmával keletkezett véleménykülönbség következtében a bizottság álláspontját kellene elebb ismernie, hogy ezt megtehetné volna.

A bizottság ezután vita nélkül egyhangulag úgy határozott, hogy úgy, mint a múltban, ez alkalommal is azt a feljegyzést valjíja, hogy mindazok, akiknek jogcímük van a saját adójuk kétszeres beszámítására, a feleségeik és kiskorú gyermekeik adójára vonatkozólag is megtehetik ezt. Ezzel tehát kimondották, hogy a házastárs és gyermekek adója nemcsak be, hanem kétszeresen is számítható.

Viszont azonban csak azok adóját számították kétszeresen, akik ezt kérték a törvény által előírt formában és akik elmulasztották a jelentkezést, azok igényeit nem vettek tekintetbe.

Az így összeállított virilis névjegyzékből kitűnik, hogy az adóalap ismét emelkedett. Mig tavaly 1871 korona adó után virilista lett Mayer Miksa, addig most csak 2038 koronával jutott a 71 ik helyre. Ez a házberadok elegendő ismeretes emelkedésének egyik újabb megnyilvánulása.

A lajstromban különben megieptésszerű változások nincsenek. Majdnem ugyanazok foglalják el jövő évre is a közgyűlésben a helyeket virilis jogon, akik tavaly is tagjai voltak a törvényhatóságnak.

A bizottság által igazolt hetvenegy tag névsora a következő:

(A csillaggal jelöltek adóját kétszeresen számították.)

Idősb Neuman Adolf 19212 kor. 27 fill., ifjabb Neuman Adolf 19212 kor. 27 fill., *Neuman Károly dr. 16810 kor. 72 fill., Neuman Daniel 14409 kor. 20 fill., *Anatólyi Károly báró 13974 kor., Neuman Adré 10806 kor. 60 fill., *Éles Armin 10679 kor., *Goldschmidt Sándor 10648 kor., *Domány József 9763 kor. 28 fill., *Weisz Dávid 6577 kor. 90 fill., Herman Gyula 6325 kor. 61 fill., *Szántay Lajos 5834 kor. 74 fill., Bing Vilmos 5431 kor., *Reisinger Sándor 5307 kor., *Heite Na. dor dr. 5286 kor. 40 fill., *Kotsis Lajos 5150 kor. 12 fill., Weisz Márk 4738 kor. 99 fill., *Éles Béla dr. 4665 kor. 28 fill., *Hajós Árpád 4422 kor., *Tedeschi Viktor 4317 kor. 4 fill., *Schuster Henrik dr. 4212 kor. (uj), *Tagányi Sándor dr. 4117 kor. 74 fill., Lengyel Manó 4107 korona 66 fillér, *Adler Andor 3937 korona, Gutzjahr Mihály 3879 korona, *Goldschmidt Miksa 3875 kor., *Kozsnyai József dr. 3865 kor. 44 fill., *Fabry Sándor dr. 3792 kor., Róth Zsigmond 3520 kor. (uj), *Reisinger

Ferenc dr. 3480 kor. 04 fill., *Reinhart Gyula 3326 kor., *Reinhart Kálmán 3326 kor. Lusztig Armin 3265 kor. 89 fill., Schuch Ferenc 3242 kor. 18 fill., Lészai Sándor 3230 kor., *Milek Lajos dr. 3228 kor., Wadowszky Gusztáv 3043 kor., *Bolyos István 3023 kor., Tóth József 2812 kor. Groszmann Jakab dr. 2791 kor. 46 fill., Nesnera Aladár 2784 kor., Schwartz János 2771 kor., *Ring Lajos 2721 kor., *Lukácsi Lajos 2666 kor. 84 fill., *Kronstein Vilmos dr. 2616 kor. 54 fill., *Földes Kelemen 2598 kor. 64 fill., *Vanicek Ferenc 2497 kor. 12 fill., Szalai Antal 2478 kor. 65 fill., *Faragó Gyula 2456 kor. 64 fill. (uj), Kneffel Lajos 2453 kor. 79 t., *Ottenberg Tivadar 2438 kor., Hadi Antal 2416 kor. 10 fill., *Tabakovits Emil 2373 kor. 8 fill., *Müller Károly 2359 kor. 14 fill., Bing János 2351 kor., Schwartz Adolf 2324 kor. 6 fill., Schwartz Herman 2324 kor. 6 fill., *Keppich Jakab dr. 2316 kor. 40 fill., Koch Dani 2232 kor. 38 fill., Pap I. János 2226 kor. 52 fill., (uj) Szabó Albert 2217 kor., Krémer József 2171 kor., Piek Ernő 2152 kor., *Hegyi Albert 2142 kor. 12 fill., Reusz Sándor 2141 kor., (uj) *Somló Armin dr. 2149 kor., *Robitzek Ágoston dr. 2106 kor., Stengl Andor 2050 kor., (uj) *Avarffy Géza 2047 kor., (uj) *Czukur László 2040 kor. 38 fill., Mayer Miksa 2038 kor.

A bizottság a hetvenegy virilista igazolása után, az eddigi és törvényes alappal nem bíró gyakorlatról eltérőleg nem jelölt ki póttagokat, mert ilyeneket a törvény nem ismer. Hanem azt mondta ki határozatilag, hogy a névjegyzéket a polgármesterhez átteszi azzal, terjessze azt be a törvényhatósági bizottság közgyűlésének.

A polgármester, miután majd a közgyűlés tudomásul vette a névjegyzéket, hivatalból felszólítja ama viriliseket, akik más törvényhatóságoknak tagjai, vagy pedig választás útján is tagjai Arad város törvényhatóságának, hogy záros határidőn belül nyilatkozzanak, melyik mandátumot akarják gyakorolni. A beérkezett válaszokat a közgyűlés tudtára adja és felszólítja a törvényhatóságot, hogy az esetleg megüresedő helyekre a legtöbb adótfizető lajstromából olyan sorrendben és annyi tagot hívjon be, amennyi hiány mutatkozik.

Az említett lajstromban a következő tíz aradi polgár közül kerülhet sor a behívásra: Réthy Viktor, Fodor Zsiga, Posgay Lajos dr., Mairovitz Mór, Steiner Ferenc, Hack Frigyes, Fényes Dezső, Kremmer Alajos, Funkelstein József, Dobiaschy József.

Az új névjegyzék csak ezután válik majd jogerőssé.

Mint látható, az igazoló választmány összeállította névjegyzék szerint a törvényhatóságba a jövőre a következő új virilisek kerülnek be: Schuster Henrik dr., Róth Zsiga, Faragó Gyula, Stengl Andor, Avarffy Géza, Pap I. János görög keleti román püspök, Reusz Sándor.

Adócenzusuk csökkenése miatt kimaradtak: Vajda István dr., Steiner József, Steiner Vilmos, Dengl Lajos, Dengl Rezső, Lengyel Tivadar, Farkas Sándor (meghalt), Odray Antal (meghalt), Neuman Samu (meghalt.) Schwartz Jenő dr. (meghalt.)

A névsorba felvettek közül Adler Andor, Müller Károly, Ottenberg Tivadar, Reinhart Gyula, Tabakovits Emil, Nesnera Aladár, Tedeschi Viktor választás révén is tagjai a törvényhatóságnak és így valószínűleg lemondanak arról a jogukról, hogy mint virilis foglaljanak helyet a közgyűlésben. A helyükre Réthy Viktor (uj), Fodor Zsiga, Posgay Lajos dr. (uj), Mairovitz Mór, Steiner Ferenc, Hack Frigyes (uj) és Fényes Dezső hivatnak be.

A virilis névjegyzékbe adócenzusuk alapján felvehetők lettek volna, de más jogcímen kihagyattak: Pártos és Scheffer szegedi vállalkozók, a Fehér kereszt tulajdonosai, Bárdos Imre dr. nagyváradi ügyvéd a házvásárló konzorcium tagja, mert még nem fizetnek két év óta adót Aradon, Müller Gyula vaggongyári igazgató nem magyar állampolgár, Urmánczy János háztulajdonos nem aradi illetőségű.

A kapu nélküli ház.

— Püspök és hitközségi elnök pere. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Temesvár, szeptember 26.

Érdekes fordulat állott be abban a perben, amelyet *Friedmann Manó*, a temesvári izraelita hitközség elnöke indított *Glattfelder Gyula* csanádi püspök ellen. A per a vitás kapubejárat miatt keletkezett, amelyről már többször írtunk. Ez a kapu arról híres, hogy évtizedek óta ezen járnak át a Koch-féle házba, amely jelenleg *Friedmann Manó* tulajdonát képezi. A kapu a püspöki palotába van beékelve s *Glattfelder Gyula* dr. püspök és elődei szivességéből megengedték az átjárást a Koch-ház lakóinak. Minthogy a püspöki palota eladása aktuális, a püspökség gondoskodni kívánt a kapubejárat ügyének rendezéséről. Így történt, hogy *Frecót Menyhért* dr. a püspök képviselője július huszonhatodikán lezárta a kaput s az átjárást csak úgy volt hajlandó megengedni, ha ezt az engedélyt és annak ideiglenes voltát *Friedmannék* tudomásul veszik. Erre *Friedmann Manó* pert indított *Glattfelder* püspök ellen s követelte, hogy jogaiba visszahelyezzék s az átjárás ismét szabaddá tétessék. A temesvári királyi járásbíró a püspökséget pervesztésnek nyilvánította s kötelezte, hogy a kaput azonnal kinyissa és *Friedmann Manó* rendelkezésére bocsássa. A kaput még aznap kinyitották, de a püspök felebezéssel élt az ítélet ellen. Ma volt a felebbviteli tárgyalás a törvényszéken, a mely ebben az ügyben utolsó fórum s amelynek ítélete így tehát felebbezhetetlen.

A felebbviteli tárgyaláson a püspök képviselője a kereset elutasítását kérte. Ezután *Huszár Ödön* dr. *Friedmann* képviselője előadta a tényállást. A temesvár-belvárosi *Jenőherceg-utca* és a *Lonovics-utca* sarkán van a római katolikus püspök palotája. A *Jenőherceg-utca*-ban, a püspöki palota töszomszédságában van a Koch Károly-féle ház, amely jelenleg *Friedmann Manó* gyáros és a Temesvár-gyárvárosi izraelita hitközség elnöke tulajdonát képezi. A ház földszintjén a Koch Károly-féle látszerészeti üzlet nyílik az utcára, az első emeleten pedig egy két ablakos szoba van elhelyezve, amely a ház egyedüli lakása. Ebbe a lakásba egy kis kapun át lehet a házba jutni. Ez a kapu a püspöki palotába van vájva s egy görbe folyosó vezet a Koch-házba. Évtizedek óta fennáll ez az állapot. Hogy hogyan keletkezett, az nem volt kikutatható. Később Koch Károly eladta az üzletet *Friedmann Manónak*, aki az üzlettulajdonjogot *Friedmann Bélának* engedte át és társul lépett az üzletbe. Már most az történt, hogy *Frecót Menyhért* dr. levelet intézett a püspök nevében *Friedmannhoz* s felszólította, hogy ismerje el azt, hogy a püspök szivességéből használja a kapubejáratot. *Friedmann* a kívánságnak nem tehetett eleget, mire július huszonhatodikán délután a püspök megjelent a vitás kapunál, levétette a zárat, más zárat tétetett oda s felszólította *Friedmann Izsót*, a Koch-féle üzlet tulajdonosát, hogy írja alá azt a nyilatkozatot, amelyet levélben kért tőle. *Friedmann Izsó*, *Friedmann Manó* távollétében vonakodott a nyilatkozatot aláírni, mire *Frecót* dr. lezárta a kaput s csak akkor nyitotta ki, amikor a járásbírói ítélet, amely a püspökséget pervesztésnek nyilvánította, erre kötelezte. Kéri az első bírósági ítéletét helyben hagyni.

Ezzel szemben a püspök ügyvédje arra hivatkozott, hogy a püspöki palota királyi adomány, amelyet sem részben, sem egészben elbirtokolni nem lehet. A törvényszék a püspök ügyvédének érvelését tette magáévá és megállapította, hogy a püspök csak szivességéből engedte át és engedheti át a Koch-féle ház lakóit a püspöki palotán.

Az ítélet alapján ma lezáratták a püspökség kapuját. Sőt legközelebb be fogják falazni. A *Friedmann* féle ház emeleti lakására tehát nem lehet bejutni ez idő szerint.

Protekción helyett fegyelmi.

— A méltóságos asszony vasutasai. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 26.

A Máv. budapest balparti üzletvezetősége a minap fegyelmi uton felfüggesztett állásából *Huszonöt államvasuti alkalmazottat*, akik lelketlen szélhámosoknak áldozatai. Szegény emberek, hasztalan várva az előléptetést, a nagyobb fizetést, hatalmas pártfogót kerestek, aki hivataluk vezetőinél kijárja előléptetésüket, átsegítse őket az altiszti vizsgán, amelyen legutóbb sokan megbuktak. Titokban adták tovább egymásnak, hogy Budán él egy nyájas méltóságos asszony, aki kis pénzért, kétszáz-háromszáz koronáért szívesen segít a szegény ember baján, előkelő barátai révén minden kívánatos jót: altiszti vizsgai bizonyítványt, előléptetést, kieszközölhet.

Egész sereg vasutas zarándokolt aztán a jóságos hölgyhöz, dr. *Pözl* Bélánéhoz, aki kuriai bíró özvegyének mondta magát és magas állásu, minden tiszteletet érdemlő urak barátságára tudott hivatkozni. Sokan kölcsönt vettek föl, hogy a szíves támogatás tiszteletdíját és költségeit lefizetve megvásárolják a kecsgetető, szép reménységet. Olyan is akadt néhány, aki szegénységének alázatával járult *Pözl*né elé, nyíltan megmondta, hogy nem bír fizetni s a széphírű asszony jóságos szívére appellált. Az ilyenek nem kaptak biztatást, pár rideg és elutasító szóval végződött kihallgatásuk a méltóságos asszonynál s amennyiben megbuktak a tiszti vizsgán, vagy nem léptek elő, magukat okolták, hogy miért nem teremtették elő azt a kis pénzt, jövőjük érdekében. A csunya szélhámosság nemrégiben kiderült, az üzletvezetőség vizsgálatot indított, felfüggesztett állásából egy sereg gyámoltalan embert, akik tudatlanságukban odadozták magukat egy szélhámos csalafintaság áldozatául. Az ügy most már a rendőrségre került és az államvasutak följelentésére a főkapitányság nyomoz *Pözl*né önméltósága dolgai körül.

*Pözl*nének különösen a Rákosrendező pályaudvarról akadt sok kliense. Egész sereg alkalmazott járult eléje hódolatával és pénzcsekjével. Voltak, akik részletben fizették ki a megalkudott tiszteletdíjat. Egyikük, *Kulcsár* István nem tudott fizetni és hónapokig adós maradt a méltóságos asszonynak, aki levélben figyelmeztette ígéretére. Így derült ki a szélhámosság. *Kulcsár* szolgálatban volt a levél érkezéskor. Levelét *Kruppay* nevű barátja vette át és fölbontotta. *Kruppay* átadta a levelet az állomásfőnököknek, aki tovább jelentette a dolgot az üzletvezetőséghez. Megindult a vizsgálat s huszonöt alkalmazottat felfüggesztettek állásától.

Fleischer Adolf, *Szóllóssy* István, *Kranec* József, *Istenes* János, *Papp* János, *Szeles* István, *Németh* Vendel, *Németh* Sándor Rákosrendező-pályaudvari kalauzok és fékezők beismerték, hogy barátaik tanácsára *Pözl*néhez fordultak támogatásért s fizettek is neki. Legtöbbet adott *Fleischer* Adolf, akinek háromszáz koronájába került a protekción. Ezeket az alkalmazottakat és a balparti üzletvezetőség állomásairól még tizenhat altiszti felfüggesztettek állásuktól.

A protekciójahajhászást ép úgy, mint a vasutasok becsapását nagy szigorúsággal akarja megtorolni az államvasutak igazgatósága, amelynek részéről *Langer* dr. igazgatósági titkár a dologról ezt mondotta egy hírlapírónak:

— Sajnos, nálunk Magyarországon, talán na-

gyobb a korrupció, mint például a rosszhírű Szerbiában, s el lehet mondani, magam is nemrégiben meggyőződtem róla, — hogy úgy adják és veszik a bizonyítványt és protekciót, mint a piacon a szilvát. Az az asszony, aki a szegény embereket becsapta, jól keresett az üzlettel, valószínűleg abból élt. Kihaszánlta hiszékenységüket, de nem tett és természetesen nem tehetett érdekében semmit, sőt nem is ismerte azokat az urakat, akikre hivatkozott. Azonban azok is büntetést érdemelnek, akik a protekciót hajhásszák s így mintegy felteszik felebbvalóikról, hogy megvesztegethetők.

A felfüggesztett vasutasok ügye a fegyelmi bíróság elé kerül, amely legközelebb dönt a szerencsétlen áldozatok dolgában. Ezt a döntést szinte kétségbeesve várják a kenyerüket vesztett szegény emberek, akik kérésükkel a király kabinetirodájához készülnek fordulni szorongatásukban, keserű helyzetükben.

Árvizveszedelem Déván.

— Kiöntött a Maros. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Déva, szeptember 26.

A Maros újból árad. Ma reggelre Déván a vizállás oly nagy volt, hogy a külváros valamennyi utcáját ellepte a víz s itt csak csónakon lehet közlekedni.

*Alvinc*től *Paulisig* az egész *Marosvölgy* víz-tenger. A szántóföldek, gyümölcsösök, valamint a paulisi kincstári gyümölcsöstelep víz alatt áll, amely a fák koronájáig ér. A szénaboglyáknak csak a teteje látszik ki a vízből. A termés egészen elpusztult. A kár rendkívül nagy. Az áradás egyre tart.

A Maros áradása egyre tart. A *Ferencrendiek* zárdáját és a katolikus templomot víz zárja körül, úgy, hogy egyiket sem lehet megközelíteni. A vízzel borított utat este a rendőrség elzárja és fáklyával világítja meg. A Maros mentén mindenütt nő a veszedelem. Marosilyén a pincékben az árvíz folytán talajvizek fakadnak fel. Algyógy községben a járásbírószék beszüntette működését, mert a tárgyalásokra a falvakból nem jelenhetnek meg.

A délután folyamán a Maros vize 16 centiméterrel emelkedett, aminek következtében a *Cserna* patak is kiöntött. *Déva* alsó része víz alatt áll és az ár egyre jobban nyomul a belváros felé és már az Aradi-utat is elöntötte. A környék mindenütt víz alatt áll. Az égbolt állandóan borús és folyton esik az eső.

A Maros estig ismét 4 centimétert nőtt. Most már elkerülhetetlenül szükségessé vált, hogy az összes külvárosi házak lakói elhagyják veszedelmes lakásaikat és azért a hatóság felszólította őket, a kiköltözésre. Ugyancsak arra is felszólította a lakóságot, hogy csónakkal, kocsikkal legyen készen, hogy a károsultakat megsegíthessék. Este katonaságot vezényeltek ki az árvíz színhelyére.

Marosújvárról jelentik: A Maros kiöntött medréről és elöntötte a Maros völgyét, mely valószínűleg tenger képét mutatja. A kukoricaföldeken oly magasan áll a víz, hogy a kukoricák alig látszanak ki a vízből. *Marosújvár* környéke víz alatt áll, úgy, hogy katasztrófától tartanak. A terményekben óriási a kár. *Marosújvárott* a mélyebben fekvő házak, hol bányamunkások és gyárimunkások laknak, az ugynevezett *Bosznia* réz, az utcák víz alatt állanak és a lakóságot a házakból ki kellett lakoltatni. A gyöngén épített házak egymásután omlanak össze. A közlekedés és mentés tutajokon történik. Eddig az áradásnak két haláltja van. Egy 6 éves fiú, a ki a Maros partjáról az árba esett és *Wrabecz* János kertész, a ki szintén a Marosba fullt. *Marosújvár* ez idő szerint el van zárva az országot közlekedésétől, mert az országutak 1—2 méteres vízben állanak. *Marosveresmart*, *Székelykocsárd* és *Csesztve* községek szintén víz alatt állanak.

Főkapitány és kincstári ispán pere.

— Harc egy vizlecsapoló igazgatói állás körül. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagybecskerek, szeptember 26.

A nagybecskereki társadalmat nagy izgalomba tartja az a háborúság, mely Reitter Oszkár városi rendőrfőkapitány és Menyhárdt Károly kincstári ispán között tört ki. Az ügy háttere az, hogy Menyhárdt szeretné elnyerni a Reitter által közel husz éve a nagybecskereki rétlecsapoló társulatnál betöltött igazgatói állást. Az érdekek ityeten összeütközése nyílt harcot provokált, minek egyik jele az a feljelentés, melyet Reitter rendőrkapitány Menyhárdt ellen benyújtott a nagybecskereki járásbírósnál s amelyben ezeket írja:

Nagybecskerek rendezett tanácsu város élet-hossziglan kinevezett rendőrkapitánya vagyok. Egy emberöltőt, közel három évtizedet töltök a közpályán; 1893. óta a nagybecskereki rétlecsapoló társulatnak is vagyok igazgatója. Hosszas, a közpályán töltött tevékenységem gyümölcse nem a vagyon, illet a szerényen dotált köztisztviselő becsületese keresményéből nem gyűjthet, hanem a — szegénység, melyet azonban magasabba becsülök ezernyi kincsnel, mert vele jár polgártársaim és a társadalmom részéről osztatlan megbecsülésem. A köztudatban él, hogy „Reitter Oszkár tisztakezü ember!”

És az ilyen közíudatot ne kicsinyeljen, ne becsüljön le egyetlen köztisztviselő sem.

Megis vannak, akik hozzám férközni igyekeznek. Néhány éve folyik a dicseretes munka. Megbecsülöm elleneseimet, ha látom és tudom, hogy a közélet tisztasága megóvásának érdekében mozgatják őket. Ámde mások a rugók. Hamis hírek forgalomba hozásával, pletykázással, megbizhatatlannak akarnak feltüntetni és érdemtelenné a nagybecskereki rétlecsapoló társulatnál birt, csekegy tiszteletdíjjal dotált, igazgatói állás betöltésére. Ezeket előrebocsátani szükségesnek találtam, mielőtt rátérek a konkrét vadra.

A nagybecskereki rétlecsapoló társulatnál 1893. óta viselt igazgatói állásomat tisztelettel, becsülettel és kötelességtudással töltöttem be hosszú éveken át; panasza ellenem senkinek sem volt, míg 1900. őt vagy hat évben nem került ide Menyhárdt Károly nagybecskereki kincstári ispánként. Nem teszem fel, hogy bárkinek érdeke lett volna, hogy kutassa származását, szüleit. Megis hamarosan kipattant, — ki tudná mondani, honnan, — hogy ő unokaöccse boldog emléku Gulner Gyula volt belügyi államtitkárnak, utóbb országos képviselőnek, majd pestmegyei főispánnak.

Nemi nimbusz kezdte környezni Menyhárdt személyét. Az emberek előbb alázatosan tisztelni kezdték. Ezek után Menyhárdt arra gondolt, hogy aknázza ki a kedvező helyzetet és minél több állást egyesítsen kezeiben. Ambíciója lett, hogy a nagybecskereki ármontesítő társulatnál viselt igazgatói állásomban ő legyen utódommá. Hogy mi mindent követett el e cél érdekében, hosszas lenne elmondani.

Vadakat kovácsolt ellenem és e vádakkal felvonult Dellimanich Lajos dr., Torontálmegye főispánja elé. Ha a főispánt nem vezette volna ismert igazságszeretete, — ha egyébként sem lett volna meggyőződve az ő alantasa, becsületességéről, — nyomban felfüggeszthetett volna rendőrkapitányi állásomtól is. Ime, ez a veszély is fenyegetett Menyhárdt eljárása folytán. Hogy ez az eredmény be nem következett, — nem Menyhárdton mulott.

Feljelentem, hogy Menyhárdt Károly kincstári ispán, nagybecskereki lakos e hó elején azt híresztelte felőlem, állította rólam konkrétan, hogy

én a társulat (érteni kell a nagybecskereki rétlecsapoló társulatot) költségén tíz napon át dőzsöltem. E híresztelés közmegejtésnek tesz ki. A híresztelést igazolhatják: Dellimanich Lajos dr. főispán, Bakalovich Piátó, Demkó Miklós, mindannyian nagybecskereki lakosok és még többen, akiket bejelentenek. Kérem Menyhárdt Károlyt nyilvános rágalmazás vétségében bűnszék kimondani és megfelelő büntetésben részesíteni.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Kovács Gyula elmeállapota. Budapestről jelentik: Kovács Gyula ügyében a törvényszéki orvosszakértők Ajtay dr. és Minnich dr. egyetemi tanárok augusztus elején — mint ismeretes — szenzációs szakvéleményt adtak be a bírósághoz. Kimondták, hogy Kovács Gyula teljesen beszámítható ember, de tettét oly nagyfokú felindulásban követte el, — amely kizárja a büntetőjogi felelősséget. E szakvélemény alapján Mándy Sándor dr. vizsgálóbíró szabadlabrá helyezését rendelte el. A vádtanács és a tabla azonban ezt a végzést megváltoztatta és úgy határozott, hogy a két orvosszakértő véleményét felülbírálas végett küldjék fel az igazságügyi orvosi tanácshoz. A törvény szerint a tanács harminc napon belül köteles meghozni döntését. A harminc nap tegnap tellett le s ugyancsak tegnap már megérkezett az igazságügyi orvosi tanács válasza is, amely így szól: Tekintettel arra, hogy az iratok alapján a beszámíthatóság kérdését felülbírálni nem tudjuk, arra kérjük a vádtanácsot, adjon alkalmat nekünk arra, hogy Kovács Gyula elmeállapotát személyes vizsgálat tárgyává tegyük. Ez a huzavona azt jelenti, hogy Kovács Gyula még legalább hat hétig vizsgálati fogságban marad az igazságügyi orvosi tanács jóvoltából. Az újabb vizsgálat most már lehetetlenné teszi azt, hogy Kovács Gyula pere az idén főtárgyalásra kerüljön. A vádtanács ma délután úgy határozott, hogy teljesíti az igazságügyi orvosi tanács kérését. E szerint a tanács több tagja naponként kimegy a gyűjtőtögházba és beszélgetes közben történik a vizsgálat.

§ Feljelentés a provízió miatt. Zomborból jelenük: Balogh Lipót, a gombosi hidépítéshez beosztott, Zomborban állomaszó Máv. mérnök, 1909-ben megígérte Muzslai Mihály pályamunkásnak, hogy 800 korona provízió elleneben kinevezeti váltóórnek. Muzslai kölcsönt vett föl és azt átadta a mérnöknek. Muzslai pár hónap múlva meghalt és halálos ágyán kérte feleségét, hogy a pénzt szerezze vissza a mérnöktől. Az asszony többször könyörgött Balognak, majd tanuk előtt láttamozott levelben ezt írta a mérnöknek:

Ha ön állami mérnök léttére nem restelli egy földhözragadt pályamunkás családját pusztulásba üzni, úgy én sem fogom restelni önt fölöttes hatóságánál följelenteni.

Balogh ezért rágalmazási pert indított az asszony ellen. A zombori törvényszék, miután Muzslainé három tanuval bizonyította, hogy elhunyt férje kinevezési provízióért adta Balognak a 800 koronát, az asszonyt a zsarolás vádjá alól felmentette. Az íteletet a tabla is megerősítette. A nyomorban élő Muzslainé most a kereskedelmi minisztárnél följelentette Balogh mérnököt.

§ Az anyósának gyilkosa. Szatmárnémeti-ből jelentik: Ez év július 8-án Horvath Zsigmond tekintélyes gazdasági földbirtokos anyósát, Modis Benjáminét megölte. Az itteni esküdtbírószék tegnap tárgyalta ez ügyet és a vádlottat szándékos emberölés büntetéseért másfél évi börtönrre ítélte.

§ Tíz év alatt egy halálos ítélet. Belgrádból jelentük: Tíz év óta ma hajtották itt végre az első halálos íteletet. Ma lötték agyon Balics törvényszéki szolgát, aki meggyilkolta egyik társát.

A főispáni titkár mentőzsákja.

(Nem kell a gyárosoknak. — Az aradi ipari főfelügyelő nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 26.

Az Aradi Közlöny hónapokkal ezelőtt megírta, hogy a kereskedelmi miniszter szabadalmat adott Pap Lajos aradi fogorvos találmányára, a mentőzsákra, amelyet Csiky Tivadar dr. volt aradi főispáni titkár vett meg a fogorvostól fele haszonra. Csiky aztan keresztül vitte, hogy a kereskedelmi miniszter kötelezővé tette minden emeletes gyárban a mentőzsák használatát. A találmányt a tulajdonosok 420 koronáért adják darabonként, ha pedig a felsőbb emeleteken is szükséges, akkor minden újabb darab 20 koronába kerül.

Már fél esztendeje, hogy a miniszteri leirat az iparfelügyelőségekhez megérkezett, de még egyetlen gyár se sietett a mentőzsákot megszerezni, amelyet nem találnak jobbnak a többi munkásvédő találmányoknál. A gyárak közül Neuman Testvérek aradi cég volt az első, amely megtagadta a mentőzsák fölrakását. Az ő tiltakozással most már a kereskedelmi miniszter is foglalkozik, mert az ügy iratai nemrég folkerültek a minisztériumba. Erre vonatkozólag Stengl Andor aradi ipari főfelügyelőhöz fordultunk, aki a következő érdekes adatokkal szolgált:

— Amikor a Neuman Testvérek-cég a malmát kibővítette, telepengedélyezési tárgyalást tartottunk. Én többek között előírtam a mentőzsák alkalmazását is a miniszteri rendelet értelmében. Az aradi tűzoltó főparancsnok azonban olyan szakvéleményt adott, hogy tűzbiztonsági szempontból nincs szükség a gyárban a mentőzsákra. Erre a Neuman-gyár tulajdonosai nem szerelték föl a zsákokat, mert a főparancsnok véleménye alapján a rendőrség, mint elsőfokú iparhatóság sem tartotta szükségesnek azok alkalmazását. Én kötelességszerűleg megfelebbezttem az ügyet Arad város tanácsához, amely nemrég indokainál fogva helybenhagyta a rendőrség határozatát. Én ezt is megfelebbezttem a kereskedelmi miniszterhez s most odafönt vannak az erre vonatkozó iratok. Ha odafönt elrendelik a zsákok alkalmazását, úgy azt meg kell tenni.

— Mi az oka annak, — kérdeztük — hogy eddig nem alkalmazta a zsákot egy gyár se, holott a miniszter már fél éve elrendelte annak beszerzését?

— A gyárak nem sietnek megszerezni a zsákot — mondta Stengl — nekünk iparfelügyelőknek pedig eddig nem állott módunkban ellenőrizni, hogy a gyárakban felrakták-e ezeket a mentőkészülékeket. Eddig ugyanis a cséplőgépek ellenőrzésével voltunk elfoglalva s most megyünk a gyárakba. Ugy tudom, hogy a gyárak tulajdonosai a miniszterig viszik föl az ügyet.

Értesülésünk szerint a szabadalom tulajdonosai sem tartják olyanak a zsákot, mint amelyből nagy kincseket lehet kibányászni. Ugyanis tárgyalásokba bocsátkoztak egy dévai gyár tulajdonosával, aki félmillió koronát hajlandó adni a zsákok tulajdonáért. Csiky és Pap azonban egymillió koronát kér a szabadalomért. Most alkudozások folynak, hogy áthidalják a félmillió koronányi differenciát. Mint értesülünk, az összes gyárak és malmok állást foglaltak a zsákok alkalmazása ellen. A Molnárok Lapja és Malmok Szövetsége felhívta a malomtulajdonosokat, hogy tagadják meg a mentőzsákok fölrakását mindaddig, még a kereskedelmi miniszter véglegesen nem dönt a panaszok és föllebbezések ügyében.

Manuel király Bécsben.

(Hogyan él a volt portugál uralkodó?)

Távirati tudósítás.

Bécs, szeptember 26.

A bécsi Bristol első emeletén, a 101. és 102-es számú szobákban, a hotel legfényesebb és legelőkelőbb lakosztályában, ott, ahol egészen komoly uralkodók is laktak már, szombat óta *II. Manuel* lakik, a portugálok elesapott uralkodója, mint le conte d'Ourem, e finom és előkelő hangzású grófi név inkognitójában.

Manuel szombaton délután négy órakor Salzburgon keresztül érkezett Münchenből Bécsbe, a Nordbahnhof pályaudvarán. A csomagjairól podgyáskocsi ment, ő és a kísérete, azaz kísérije egy automobilon mentek a hotelbe. A szálló kapujában egy rendkívül elegáns ur fogadta Manuelt. Franciául beszélgettek, a legmelegebb barátsággal rázták egymás kezét. Az előkelő arisztokrata a restaurant ajtajához ment és ott a 4-es számú asztalt lefoglalta este nyolc órára le conte d'Ourem részére.

A bejelentő-lapot személyesen töltötte ki Manuel. A név rovatába ezt írta: Le conte d'Ourem.

A foglalkozás rovatba semmit sem írt, csak egy ferde, éles vonást.

A lakás rovatába ezt:

London.

Frakkban, fehér nyakkendőben, fehér keztyűsen, a fején cilinderral, a karján selyembélésű kis fekete felöltővel, szimpatikus, szép fiúnak tűnt fel Manuel, a peches kis király. Magas, karsu, elegáns termetű. Az arca nem olyan előkelő metaszésű, mint amilyen arisztokratikus az alakja. Kezek, dél-spanyol típusu az arca, a haja felfelé van fésülve, a szeme bizonytalan nézésű, álmodozó, belső jelentékenységre mutat.

Érzi, hogy mindenki őt nézi, a nagy étterem minden sarkából feléje szegeződik minden tekintet, de ez egyáltalán nem alterálja, nem néz semerre. Így ül egy darabig, aztán megunja, feláll és ez jel a kísérijének, aki egész este szóltalanul és mozdulatlanul ül vele szemben és az is feláll. Manuel kimegy lassan, a ruhatáros eléje ugrik és egy kabátot ad át neki. Manuel mosolyog.

— Nem ez! — mondja.

És odamegy személyesen, a sok kabát közül keresni kezdi a magáét. Végre megtalálja. A ruhatáros zavartan segíti fel, szégyenli, hogy tévedett.

Az ex király kísérete Franz *Kerausch* ur és egy inas. Szemüveges, jelentéktelen megjelenésű ur ez a *Kerausch*, olyan mint egy hivatalnok, vagy egy tanár. Franz *Kerausch* az ex királyról így nyilatkozott:

— Ő felsége szigorú inkognitóban jött ide és nagyon sajnálja, hogy felismerték és hogy a lapok is foglalkoznak vele. Bár meg kell jegyezni, mindenhol felismerik, Münchenben egyenesen népszerű volt. A lapok különféle kombinációkkal hozzák összefüggésbe őfelsége itt tartózkodását. Ennek semmi alapja sincs. Őfelsége nagy utazást tesz és ennek során programjába volt véve Bécs meglátogatása is. Budapestre nem megy a király. Legalább egyelőre nincs tervvéve. De szó volt róla és lehetséges, hogy oda is ellátogat a felség, ha nem most, télen, vagy a tavasszal.

Kerausch ur, aki mint az ex király lovagja szerepel, elmondta még, hogy az ex király reggel nyolckor kel, fürdik, egyedül borotválkozik, a szobájában reggelizik, aztán sétálni megy. Mindent alaposan megnéz. Délben látogatókat fogad, délután ismét sétákat tesz és kocsikázik. Este vacsora után korán lefekszik, vagy színházba megy. Bécsből el van ragadtatva.

Vasárnap este tizenegy óráig ült a Bristolban Manuel, le conte d'Ourem. Felkelt, kiment, a ki-

sérője utána. Gyalog mentek fel a lépcsőn. Elváltak, úgy váltak el, hogy mind a ketten lefekszének. Egészen pontosan ki lehetett venni ezt a beszélgetésből. Az ex király a szobájába ment, a lovagja, *Kerausch* is, aki tényleg lefeküdt. Az inasát elküldte Manuel. Féltenkettőkor, felhajtott felöltővel, észrevétlenül, szinte lopva lement az utcára. A Ringen át kifordult a *Kärntnerstrasse*-ra, ahol épen ekkor oltották el a villanylámpákat.

Pozsonyból jelentik, hogy Manuel volt portugál király Oroszvárra érkezett, ahol több napig a *Lónyay* grófi pár vendége lesz.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Szept. 28. szombat: *Leányvásár*, operett.

Szept. 29. vasárnap délután: *Berkovits és társa*; este *János vitéz*, operett. (Kállay Jolán, Balázs Bálint, Hampel Ilona, Fáskesty Mariiska első fellépésével.)

Szept. 30. hétfő: *Boccaccio*, operett. (Dióssy Nusi és Kállay Jolán együttes fellépésével.)

Okt. 1. kedd: *Boccaccio*, operette.

Okt. 2. szerda: *Henschel fuvaros*.

Okt. 3. Csütörtök: *Henschel fuvaros*.

Okt. 4. péntek: *Ártatlan Zsuzsi*, operette. (Hajduska László fellépésével.)

Okt. 5. szombat: *Hadak utja*.

Okt. 6. vasárnap: *Hadak utja*.

* **Beregi Oszkár balesete.** *Budapestről* jelentik: A Nemzeti Színházban ma este *Az erősebb* című színmű volt előadásra kitűzve. Fél nyolc órára hirdették az előadás kezdetét, de még fél kilenc órakor sem kezdődött még a darab. A nézőtérben riasztó hírek keringtek, hogy miért késik az előadás, végre néhányan a színész-bejáróhoz mentek, ott megtudták a késedelem igazi okát és megnyugtatták a színházban ülőket, hogy csak várjanak nyugodtan. *Beregi Oszkár* az előadás előtt egyedül borotválkozott és megvágta az arcát, de olyan erősen, hogy a megeredt vértést nem tudta elállítani. Mivel a színházi orvos sem tudott segíteni rajta, a mentőkért telefonáltak, ahonnan Karikás főorvos jelent meg, akinek azután sikerült a vértést elállítania. Beragasztotta tapasszal *Beregi* arcát és azután már megkezdődhetett az előadás.

* **Építik az aradi színházat?** Ezt a híhetlen hírt közli ma néhány budapesti napilap. A hírecske így szól:

— *Uj színház Aradon.* Az aradi nemzeti színház már régóta nem felel meg céljának. Ezért évek óta új színház építését tervezik. A városi mérnöki hivatal elkészült már a tervszel. Az új színház egymilliókétszáz ezer koronába kerül. Az építést nemsokára megkezdik.

Ezt a közleményt a fővárosi újságok egyik heti szaklapból vették át, ahol közismert felületeségükkel összeavarták a renoválási tervet az új színház tervével. Annyi bizonyos, ha Szendrőtől függne, akkor ennek a hírnök íróját megválaszthatná Aradon — városi pénztárosnak. Akkor talán hamarosan elkészülne Aradon az új színház.

* **Az első előadás.** Holnap, szombaton este nyílnak meg újból a téli színház kapui; a nyári szünet alatt pompásan kijavított nézőtérben ismét felhangzik a jókedv, a taps, a tetszészaj. A színpadról az első este a kitűnő operettszínház, a *Leányvásár* bűbájos melódiai hangzanak fel újra. Az operett főszerepeit is Rontay, Dióssy, Huszár, Győző, Polgár, Várnay, Benkőné játsszák.

* **Írói jubileum.** Nagyszabású ünnepélyre készülnek Hódmezővásárhelyen. A város közönsége, írói, művészei és újságírói *Gonda József* dr.-nak, a *Semper Idem* szerzőjének, abból az alkalomból, hogy irodalmi munkásságának huszadik évét betöltötte, szeptember 29-én délután a hódmezővásárhelyi városháza közgyűlési termében jubileumi ünnepélyt rendez.

* **Vasárnapi előadások.** E hó 29-én, vasárnap délután a kitűnő énekes bohózat, a *Berkovits és társa* kerül színre, este pedig a *János vitéz* megy s ebben Kállay Jolán, Balázs Bálint, Hampel Ilona, Fáskesty Mariiska mutatkoznak be a közönségnek.

* **A színház heti műsora.** Hétfőn és kedden a *Boccaccio* kerül színre. A kiváló, gyönyörű meséjű, poetikus, dallamos zenéjű operett előadásának érdekességét növeli az a körülmény, hogy ebben a darabban a társulatnak mind a két primadonnája fellép; Kállay *Boccaccio*, Dióssy *Fiamet* szerepét játssza. Szerdán és csütörtökön a *Henschel fuvaros*, Hauptmann *Gerhardt* drámája kerül színre Kesztlerrrel a címszerepben. Pénteken az új síhederszínház, Hajduska László mutatkozik be az *Ártatlan Zsuzsiban*, szombaton és vasárnap a *Hadak utja* látványos színmű megy.

* **Fedák Sári terve.** A „Neues Wiener Journal” ma reggeli számában hosszabb *Fedák*-interjút közöl, melynek során a művésznő nyilatkozik jövődöntéseiről. Azt mondja *Fedák Sári*, hogy a legnagyobb valószínűség szerint el fogja fogadni Reinhardt Miksa ajánlatát és külföldön játszani fog. „A csodá”-ban és abban a két új pantomimban, amelyet Reinhardt az idén fog bemutatni. Elsősorban is Reinhardddal szeretne együtt dolgozni, de ezenkívül foglalkozik azzal a gondolattal is, hogy külföldi színpadokon idegen nyelvű előadásokban is fellép. Erre vonatkozóan is folytat tárgyalásokat. A két új némajátékot, amelyről *Fedák Sári* nyilatkozik, szintén *Vollmöller* írta. Az egyiknek „*Velencei éj*” a címe és ez az a pantomim, amelyhez két magyar komponistának, *Jacobinak* és *Szirmai*-nak kellett volna a zenét írni. A szerződés erre vonatkozóan már meg is volt kötve, de később a magyar zeneszerzők visszaléptek és a darabhoz *Bermann Frigyes* írt zenét. A „*Velencei éj*”-t már októberben mutatja be Londonban Reinhardt és ugyancsak Londonban lesz a tavasszal a másik pantomim bemutatója, amelyhez *Einar Nilson* írt zenét.

* **Az idei könyvpiaci szenzációs újdonsága:** *Balla Ignác* „*Rothschildok*” című könyve. Ára 7 kor. Kapható Kerpel könyvkereskedésében. Telefon 335.

* **Coeur Assz.** (Az *Uránia* slágerje.) Nagyszerű kép az *Uránia*-nak ez a slágerképe. Új ötlet, teljesen eltérő a megszokott sablontól. A szerelmi vetélykedést nem közönséges párbajjal, hanem életre halálra játszott kártyapartival döntik el. Annyira új és meglepő az a trükk, hogy a közönség maga is visszafojtott lélekzettel lesi a párti kimenetelét. Ma már ott tartunk, hogy nem elégszünk meg egyszerű, természetes hatásokra épített képekkel, hanem minél izgatottabb szituációkkal kell az érdeklődést kiváltani. Ezt teljes mértékben eléri az *Uránia* jelenlegi nagy attrakciója, mely egy csapásra meghódította a közönséget és hódítani fog a következő napokon is. 175

* **Az eucharisztikus körmenet** fejedelmi pompájú nagyszerűen sikerült mozgófényképben kerül most előadásra az *Uránia*-ban. Az udvar kincseket érő fogatai, mesés díszben pompázó kísérettel az emberek tízezreivel felejthetetlen látványt nyújtanak. Az *Uránia* még pénteken és szombaton mutatja be a fényes képet. 175

* **A nagy cirkuszattrakció.** (A legnagyobb norvég sláger bemutatója az *Apolló*-színházban.) Ezerszer hallottuk s magunk is azt mondjuk: a norvég filmeknek nincs párjuk. Ezt a mondást az *Apolló* színház mai premierje dönthetetlenül megerősítette. Amit a *Nordisk Films Compagnie* produkált „*A nagy cirkuszattrakció*” című képen, az kimeríti az emberi agyvelő minden termékenységét s a technika csodáinak csodáit ismerteti meg. Ennél többet, nagyobbat alkotni emberi észszel és kézzel lehetetlen; ebben a filmben a végső határhoz ért a kinematográfia fejlődése s ezután csak földöntúli csodákat várhatunk a filmgyártás terén. Amikor a Tüzes vért, aztán a közelmultban a *Fekete cancellárt* láttuk, azt hittük, szebb képet nem várhatunk. Pedig micsoda ez a norvég film, a többi, már bemutatott slágerekhez. Kijelentjük: A nagy cirkusz attrakciónál nagyobb szabású, tökéletesebb és művésziesebb látványosság eddig nem került vetítésre a legelőkelőbb mozgószínházakban sem; ez a kép hatalmasabb minden más filmnél. A világ legnagyobb cirkuszát látjuk a képen, elsőrangú tűzoltóságot izgalmas munkájában s egy rettenetes katasztrófának lehetünk szemtanúi. 177

„Kiméltre szorul a pénzpiac“.

— Miért nem emeli a kamatlábat a közös bank? —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, szeptember 26.

Az Osztrák és Magyar Bank főtanácsa ma Popovics Sándor bankkormányzó elnöklésével Budapesten ülést tartott, amelyen legnagyobb részben a folyó igazgatás ügyei kerültek elintézésre.

A napirend előtt Pranger József dr. udvari tanácsos, vezértitkár a bank üzleti eredményeiről beszélt és megvilágította a hazai és nemzetközi pénzpiacot. A vezértitkári jelentés közli, hogy a bank ez év január eleje óta 426.7 millió koronával több váltót számított le, mint a múlt évnek ugyanebben az időszakában és hogy ebből a leszámítási többletből a tulajdonosok nagyobb részben a magyar bankpiacokra esik. A lombardüzletben is a bankfiókok és pedig Ausztriában és Magyarországon egyaránt nagyobb tételekkel szerepelnek, mint az előbbi években. A 131.9 millió koronát kitevő lombardkölesönből Bécsre 31.1 millió, az ausztriai fiókokra 49.1 millió, Budapestre 6.4 millió, a magyar fiókokra 45.2 millió és a bosnyák-hercegovinai fiókokra 100.000 korona esik.

Az ülésben megállapították, hogy a bank ebben az esztendőben csak tizenhét héten tudott adómentes bankjegytartalékot kimutatni és hogy az idén a többi harmincegy bankhéten — az év, mint ismeretes, negyvennyolc bankkimutatási hétre van fősztva — adóköteles bankjegyek és pedig magasabb összegben, mint bármikor előbb, fognak kimutatásra kerülni.

Nem tagadható, hogy a honi pénzpiacokon bizonyos feszültség van és hogy a bankra még nagyobb szükséglettel kielégítése fog járulni. Mindazáltal a kamatlábamelés kérdését nem vetették föl, mert egyrészt a nemzetközi pénzpiacokon még bizonyos nyugalom tapasztalható, másrészt a hazai közgazdaság további kiméltre szorul.

VIDÉK.

Glattfelder püspök Ujaradon. Glattfelder Gyula csanádi püspök, aki tegnap délután érkezett Ujaradra, ma reggel fél nyolc órakor misét mondott, majd végérvényesen beiktatta Mayer Ker. János plébánost, utána pedig magyar és német nyelven hosszabb szentbeszédet mondott. Ezután a püspök mintegy kétezer hívőnek kiosztotta a bérmálás szentségét. A déli órákban Olajos József pécsi kerületi főesperes vezetésével az alsó-aradi esperes kerületi papság tisztelgését fogadta. Déli 1 órakor Mayer Ker. János plébánosnál délután ebéd volt, amelyen a püspök és a kísérete vett részt s melyre hivatalosak voltak a hatóságok és a testület fejei. A délután folyamán a templom kegyurnójánál s több helyen látogatást tett s megtekintette az iskolákat és a zárdát. Este fél 8 órakor Nopcsa Elekné bárónő a püspök tisztelgésére estélyt adott, melyre több vendég volt hivatalos. A megyés püspök pénteken reggel 7 órakor Nopcsa Elekné bárónő fogatán kimegy Széptalura, ahol folytatja bérmautját.

Bérmálás Brádon. Mailáth Gusztáv gróf megyés püspök betegsége miatt Fetsler Antal nagyváradi felszentelt püspök végezte tegnap a bérmálást Brádon. A püspök Boicáról érkezett, ahol tegnap előtt bérmálta meg a hívőket. Brádon Broda Béla, a polgári iskola igazgatója üdvözölte a püspököt, majd a templomba mentek, ahol Csányi Kálmán plébános fogadta. Itt a püspök fényes segédlet mellett misét mondott, utána körülbelül 80 tanuló és felnőttet bérmált meg. A szertartások elvégzése után a hivatalok vezetői misztelegettek a püspöknél. Délben a plébánián fé-

nyes ebéd volt, délután fél négy órakor a püspök kíséretével Kőröshányára ment, ahol holnapután fog bérmálni.

Hidépítés Aradmegyében. Az arad—soborsin—dobrai áll. közut 24—25 km. szakaszán levő 23. sz. hid újjaépítésénél a vasfelszerkezeti munkálatokat a július 12 én tartott versenytárgyalás alapján Weitzer János aradi gépgyára nyerte el 247871 korona vállalati összegért, míg az alépítmenyi munkálatok, amelyekre elfogadható ajánlat nem érkezett be, az államépítészeti hivatal határozata folytán, házilag fognak végrehajtani.

Háboru készül

Bulgária és Törökország között.
(A balkáni béke újabb veszedelme. — Az olasz-török tárgyalások.)

Távirati tudósítás.

Bécs, szeptember 26.

A Balkánon az albán forrongás csillapodása óta Bulgária képviseli azt a veszedelmes tüzfészket, amely lángborithatja a nagynehezen fenntartott békét. Ma különböző oldalról már olyan hírek terjedtek el Bécsben, Pétervárott, Bukarestben, amelyek egy bolgár török háboru küszöbön léte engednek következtetni. Oroszország és Románia határozottan intő szóval fenyegetik a békebontásra készülő Bulgáriát. Bécsben már hadizenettről is tudtak, de ez a hír nem nyert megerősítést. A helyzet a Balkánon tehát ismét oly komoly, mint két hét előtt és csak a diplomaták buzgalmán mulik, ha a háboru elmarad.

Bulgária hadat izent?

Bécsből jelentik: Az osztrák delegáció külügyi albizottságának mai ülésén az a hír terjedt el a delegátusok között, hogy a bolgár nagykövet azt a hírt kapta Szófiából, hogy a bolgár kormány megizente a háboru Törökországnak. Több delegátus nyomban kérdést intézett Berchtold külügyminiszterhez és a külügyminisztérium osztályfőnökéhez, akik azonban a leghatározottabban kijelentették, hogy mindezt hivatalos értesítést nem kaptak a hadizenettről.

Oroszország és Románia a béke mellett.

Pétervárról jelentik: Itteni diplomáciai körökben arról értesülnek, hogy Románia minden igyekezetét latba veti, hogy Bulgária területiális kiterjeszkedést ne nyerjen, ha esetleg háborura kerülne a sor Törökországgal.

Berlinből jelentik: A Berliner Tageblatt pétervári tudósítója az orosz külügyminisztériumból azt az értesítést szerezte, hogy az orosz diplomáciai képviselők a szófiai, belgrádi és athéni kormány nevében közölték az egyes kormányokkal, hogy Oroszország szilárdan el van tőkélve, hogy szükség esetén a legerélyesebb módon fogja megakadályozni Szerbia, Bulgária, Montenegró, vagy Görögország esetleges akcióját Törökország ellen. Orosz diplomáciai képviselők hangoztatják, hogy az orosz kormány kerülni akar minden bonyodalmat.

Az olasz török alkudozások.

Konstantinápolyból jelentik: A lapok jelentése szerint Resid basa kereskedelemügyi miniszter, aki Svájcba készül, újabb megbízást nyert a béketárgyalásoknak újbóli felvételére. Ha a szuverenitást illető pont elfogadható megoldást nyer, a hivatalos tárgyalások nyomban megkezdődhetnek.

Párisból jelentik: Konstantinápolyból az az értesítés jön, hogy Noradungján külügyminiszter, aki tudvalevőleg örmény, le fog mondani, mert a török közvélemény ellenséges indulattal viseltetik iránta. A külügyminiszter lemondása hátráltatja a béketárgyalásokat.

Avarfy Géza ismét virilista.

— Öröm lesz a közgyűlésbe járni. —

Január elseje után megint érdemes lesz följárni Arad város közgyűlési termébe. Kétségtelen, hogy az ezerkilencszáztizenharmadik évben a közgyűlési termet meg kell nagyobbítani, olyan érdeklődés nyilvánul majd meg a tanácskozások iránt. Január elsejétől fogva ugyanis tagja lesz Arad város közgyűlésének Avarfy Géza, a kitűnő szöllibirtokos, aki komoly felszólalásával nagyszerűen megtudta kacagtatni a t. közgyűlést. Beszédeinek meghallgatására a színházból a közgyűlési terembe zárandokol a nép. A városháza nagyterme zsufolásig megtelik, mert ott Avarfy Géza szónokol, a színházból idejön a publikum, mert a színházban viszont — Avarfy operettjét játsszák.

Közéletünk eme kiváló vezéralakja tudvalevően a kulturának is egyik előharcosa. Számos könyve van, amelyek akadémiai dicséretben is részesültek már. Pályakoszoruzott műve például a *Filoxera-család melegágya* című verses trilógiája, amelyhez Herman Ottó írta a könnyed zenét. Az aradi nemzeti színházban egymásután ötvenszer — adhatták volna. Orvosi vélemény szerint a darabnak kitűnő gyógyhatása van. Almatlanság ellen bróm helyett alkalmazzák.

Avarfy Géza zseniáltságát az is igazolja, hogy nem ragaszkodik az elkoptatott sablonokhoz. Évezredek nyomokat nem akar taposni.

— Azt már a dedanyáink is tudták, hogy az operetten nevetni szokott a publikum, a drámán pedig könyezik, — magyarázta Avarfy Géza aradi irodalmi körökben. — Én felrugtam ezeket az ócska szabályokat. Uj ösvényen járok. Az én operetemen zokogni kell a közönségnek, a drámáimon pedig kacagjanak. Azt akarom, hogy a komoly közgyűlési beszédek állandóan vidámságban tartsák a hallgatóságot.

Am ha sokat is mulattunk Avarfy Géza szellemes szakelodásain, nem tagadhatjuk meg tőle, hogy e humoros orációkból mindig a városa iránt való szeretet sugárzott ki. Ő dobta ki a közgyűlés kopott szőnyegére az autobuszok kérdését is, ő tiltakozott legelőször az aradi kulturpalota homoktégla és folytonos tulkiadásai ellen. Épen azért mert ilyen nagyszabású kérdések fűződnek nevéhez, ma fölkerestük őt és melegen üdvözlöttük a közgyűlésbe való új visszatérése alkalmából. Együttal persze a programja iránt is érdeklődtünk. A tőle megszokott szerénységgel felelt Avarfy:

— Ott foglaltam, ahol elhagytam. Harcolok a közélet tisztességéért, az irodalom és kultura védelméért... De ezt ne írja ki kérem... A kulturpalotánál a folytonos pazarlások ellen erőlyesen felelem tiltakozó szavamat. Követelem az új színház fölépítését. A megnyitó ünnepélyre már el is készítettem a verses prólogot, amelyhez a zenét Gyulai Pál... ja, vagy az már meghalt... a zenét Molnár Ferenc írta, tudja, aki Lengyel Menyhért Taifunját is olyan szépen kottába szedte... Igen, kívánom az új színházat az általános egyenlő titkos választójog alapján összeülő képviselőháztól, kívánom a Maros szabályozását és az időjárás-bírószág felállítását, amely rendezze az esőzések idejét, mert különben a szölib minden évben elpusztul. És végül kívánom, hogy velem együtt Steiner Jakab barátom is bekerüljön a közgyűlésbe. Steiner Jakab, Mittner József és Avarfy Géza visszaállítják ennek a törvényhatósági bizottságnak régi, magas szívonát.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — 151
Nyomda	— — — — 151

HIREK.

— **A román vezérkari főnök ki-tüntetése.** Bécsből jelentik: A király *Avarescu* tábornoknak, a román hadsereg vezérkari főnökének a Lipót-rend nagykeresztjét adományozta. Tudvalevő, hogy *Avarescu* román vezérkari főnök fontos kiküldetésben *Ferenc Ferdinánd* trónörökös oldalán résztvett a mezőhegyesi királygyakorlatokon és kitüntetése ezzel a szerepléssel összefügg.

— **Haydin Imre meghalt.** Budapestről jelentik: A várnai kerület munkapárti képviselője, *Haydin Imre* hosszas szenvedés után ma reggel meghalt a Vörös Kereszt-kórházban. *Haydin* régebben főszolgabíró volt *Tréncsén* megyében. A képviselőházban főként a közigazgatási kérdésekben és munkásbiztosítási ügyekben való felszólalásaival keltett figyelmet.

— **Nyugalomba vonuló főszolgabíró.** Ujaradi levelezőnk írja: *Schäffer Béla*, az ujaradi járás köztisztviselője álló és érdemekben gazdag főbírája saját kérelmére nyugdíjba vonul. *Schäffer* 15 éve állt az ujaradi járás élén. A társadalmi életben is tisztelettel és szeretettel környezte Ujarad közönsége. Utódja, mint hírlík, *Lászlóffy István* *Temesvármegye* tb. főjegyzője lesz.

— **Huszárhadnagyból — exotikus trónörökös titkára.** Bécsből jelentik: A király ma kihallgatáson fogadta az abessziniai trónörökös titkárát, *Schwimmer* Károlyt a harmadik huszárezred volt hadnagyát, aki elhozta a trónörökös ajándékát, egy oroszánt és aranypajzsot, két ezüst lándzsát *Ferenc József* számára. A trónörökös a hadnaggyal levelet is küldött a királynak. A kihallgatás folyamán Őfelsége melegen érdeklődött az abessziniai export és import iránt, valamint a kereskedelmi összeköttetés iránt. *Schwimmer* Károly *Berchtold* grófnak is hozott levelet és abban az abessziniai trónörökös azt a reményét fejezte ki, hogy mindkét félre nézve hasznos volna, ha élénk kereskedelmi összeköttetésbe lépne *Abesszinia* és az osztrák-magyar monarchia.

— **A katonai parancsnokság és az ügy-nökök.** Megirtuk nemrégiben, hogy a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara átiratban kérte fel a nagyváradi honvédszázados parancsnokságát, hogy a kapuján elhelyezett egyik táblát vegyék le. A táblán ugyanis a következő felirat volt: „Ügy-nököknek és házalóknak kidobás terhe mellett tilos a belépés.” Az iparkamara az ügy-nökökre nézve sértőnek találta ezt a feliratot és azért kérte annak eltávolítását. A kamara átiratára ma jött meg a katonai parancsnokság válasza, amelyben a leghatározottabban visszautasítják a kamara kérelmét. A kifogásolt felírás kitételére — írja a parancsnokság — egyes házalók és ügy-nököknek minden kritikán alóli szemtelen tolatkodása (!) szolgáltatott okot, akik a hiszékeny altiszteket szokták becsapni. Mivel a házalók még a kantinost is érzékenyen megkárosították és mivel ezeket a férfiakat nem lehetett semmiképpen sem távolartani a kaszárnyától, azért a parancsnokság szükségesnek tartotta a kifogásolt tábla kiszegését és annak bevételére nem is hajlandó. A kamara mai teljes ülésén az elnök indítványára erre a válasza kimondotta, hogy a dolgot nem hagyja annyiban és illetékes helyen megteszi a további lépéseket, hogy a sértő feliratot eltávolítsák.

— **Arad város adókövető bizottsága** e hó 28-án délelőtt 9 órakor a pénzügyigazgatóság *Andrássy* tér felé néző földszinti 1. szám alatti helyiségében a nyilvános számadásra kötelezett üzleti és az időközben keletkezett és még nem adózott következő adókötelesek III. oszt. kereseti adóját fogja tárgyalni: *Bérekocsik*, *borbélyok*, *fuvarosok*, *kereskedők*, *gyümölcskereskedők*, *jutalékok* és *tiszteletdíjak* élvezők, *motoros fuvarosok*, *terménykereskedők*, *örökbefogadók*, *ügyvédek*, *fűszerkereskedők*, *szatócsok*, *vendéglősök*, *vegyeskereskedők*, *automobilbérekocsik*, *ügy-nökök*, *földbérlok* és *kertbérlok*.

— **Gromon Dezső hagyatéka.** Budapestről jelentik: *Gromon* báró hagyatékának árverését a múlt szombatról ma délelőttre halasztották. Az árverés ideje délelőtt 11 órára volt kitűzve, de már a kitűzött idő előtt jó felórával megtelt érdeklődő közönséggel az elhunyt gavalér *Váci-utca* 52. szám alatt lévő négyszobás nagy lakása. Tízenny órára az utcát autók, magánfogatok és *Bérekocsik* sokasága lepte el, a ház szék lépcsőjén feltűnő közönség között a kirendelt rendőrök alig tudtak rendet tartani. Tízenny órakor megérkezett a végrehajtó, ki *Németh József* miniszteri osztálytanácsossal, az árverési gondnokkal azonnal megkezdte a fölhalmozott tárgyak elárverezését. Az első kikiáltott tárgy egy tizenhármas ajtós ruhaszekrény volt ötszáz koronára volt becsülve, négyszázötven koronán kelt el. Az árverési hiénákat mindenütt visszaszorították az elhunyt barátai, akik elhatározták, hogy semmit idegen kézbe jutni nem engednek. Igen sok előkelő uriaszony is megjelent az árverésen. A fényes közönség sorában ott volt *Vojnits István* báró, *Zákó* főispán, *Mihalovich* Béla királyi tanácsos, *Hajós* Kálmán, *Tagányi* Sándor és számos ismert alakját az előkelő világnak. Az árverésre kerülő tárgyak úgyszólván kivétel nélkül jóval a becsértéken felül keltek el, így például egy tizenhat koronára becsült pipereasztalkát százhatvanegy koronáért vettek meg. A délelött folyamán a nagyobb ingóságok kerültek árverésre, ezekért mintegy nyolcezer korona folyt be. Délután a kisebb tárgyakat árverezték, a holnapi nap folyamán kerülnek sorra az elhunyt értékes apróságai, pipagyűjteménye, értékes képei, fegyverei és ritka antikvitásai. A megmaradt hagyatéka második árverését október 7-én délelőtt 11 órakor tartják meg.

— **A román király és a svájci vasutas.** *Károly* román király legutóbbi svájci látogatásáról mulatságos epizódot mesélnek. A király testvérével, *Hohenzollern-Sigmaringen* herceggel *Sanct-Gallen* közelében egy vasuti állomásra ment és vonatra akart szállani. A király testvérével együtt egy első osztályú fülke felé tartott, a kalauz azonban utját állotta és udvariasan így szólt:

— Az első osztályú fülke megtelt, sziveskedjék addig a második osztályba szállani, míg a legközelebbi állomáson megürül a szakasz.

— Nagyon szívesen — válaszolta a király és az utasítás szerint járt el.

Ebben a pillanatban egy lakáj rohant a kalauzhoz:

— Szerencsétlen ember — mondotta — hát nem tudja, hogy a román királyt és egy *Hohenzollern*t akart a második osztályba ültetni?

A svájcit azonban ez egy cseppet sem hatotta meg.

— Ha maga az uristen volna, még annak is második osztályban kellene most utaznia! Honnan vegyek helyet, ha nincs, — szólt, sippjába fujt és a vonat megindult.

— **A megmérgezett kórházi orvosok.** Bécsből jelentik: Két héttel ezelőtt történt, hogy az általános kórház orvosai közül többen mérgezési tünetek közt megbetegedtek. Közvetlenül ezután több ápoló és egy kórházi lelkész is ágy-nak esett. A tömeges megbetegedés ügyében megindult a vizsgálat és ma délelőtt megjelent a helytartóság kiküldött szakbizottsága, amely megvizsgálta az edényeket és az élelétart, és az itt felhalmozott készleteket. A bizottság a jégsekényben száz kiló romlott húst talált, a kórház padlásán pedig több zsák mazsolaszőlőt foglalt le, amelyet midőn kiöntöttek, csak úgy hemzsegett a férgekkel. A megbetegedett orvosok közül többen ágyban fekvő betegek. A kémiai és bakteriológiai vizsgálat még nincs befejezve. Érdekes, hogy a szakácsok és a konyhaszemélyzet közül senki sem betegedett meg.

— **A kattovici bankrablók.** *Kattovics* jelentik: Az a két rabló, aki tegnap egy banküzletbe behatolt és két hivatalnokot veszedelmesen megsebesített, mindössze ezerháromszáz márkát rabolt el. Ugy látszik, egy hatvan tagú rablóbandának tagjai, amely *Orosz-Lengyelországból* került *Sziléziába* s amelyet a rendőrség már hetek óta nyomoz. Ez a banda lőtte agyon a cenzuszhói rendőrfőnököt is.

— **Az ártatlan leány.** Makón történt ez a nem mindennapi eset: Egy síró öreg asszony panaszkodik a rendőrtiszteknek:

— Az isten áldja meg az urakat, csináljanak valamit a leánnyal, büntessék meg, javítsák meg, mert én nem bírok vele.

— Már napok óta nem volt odahaza. Elkódorog éjszakánként, most is itt van a rendőrségen. Az éjjel behozták a rendőrök. Pedig most *István királykor* mult 14 esztendő. Valami cukrász legény szeretője van, azzal csatangol és költi a pénzt.

— Hozzák föl *B. Máriát*, adta ki az utasítást a rendőrfogalmazó. Fölhozták. Alacsony, barna leány, piros szegélyes sárga rubában. A szoknyája alig ér térdre alul, látszik, hogy nem akarja elfődni a lábcsa-rai, hanem inkább mutatni akarja. A leány típusa a züllött, csavargó utcai leánnyak.

— Hol voltál az éjjel!? — faggatja a rendőrfogalmazó?

— A püspökterben sétáltam egy fiatalemberrel, mondja a leány pirulás nélkül.

— Hát miért kódorogsz te éjjel? Miért nem ülsz otthon, mint más tisztességes leány?

A leány egykedvűen vállalt von.

— Te beteg vagy! — mondja a rendőrfogalmazó, a kiütésekkel telt arcára célozva.

— Nem vagyok én beteg, nincs semmi bajom.

— No majd meglátjuk és ezzel átvezetik a leányt egy másik helyiségbe, ahol a rendőrorvos megvizsgálja.

Az ámulás csak ezután következik, mikor az orvos jelenti, hogy a leány nemcsak hogy nem beteg, de teljesen érintetlen. A leány nem rossz, de ugylát-szik regényes hajlandósága és szereti a holdvilágos éjszakát. A leány anyja különben maga volt legjobban meglepetve az orvosi vizsgálat eredményétől.

— **Egy fiatal leány titokzatos halála.** Tegnap este fél tíz órakor hirtelen rosszul lett, majd pedig rövid szenvedés után elhunyt szülei-nak lakásán *Garai* Karola, az aradi polgári leányiskola negyedik osztályának tanulója. A beteg ágyánál megjelent orvosok — mint az elhunyt gyermek környezete mondja — szívhűdést állapítottak meg. A 14 éves leányka tegnap még iskolában volt, jókedvvel végezte dolgát, sem tanító-női, sem társnői nem vették észre, hogy rosszul lenne és semmiféle testi fájdalomról nem panaszkodott. Édesatyjával *Garai* Károly vasbutorkészítővel együtt vacsorázott és ezután szobájába vonult, hogy leckéjét megtanulja. Hirtelen hányással inger lépett fel, mire *Prohászka* László dr. és *Hecht* Arnold dr. megérkeztek, már segíteni nem tudtak. A hirtelen beállott halálesetről a rendőrség felvilágosítást adni nem tudott. Mint ellenőrizhetetlen forrásból származó verziót, a felelő-séget magunkról elhárítva írjuk meg, hogy a leányka állítólag öngyilkosságot követett el, szublimát pezsitillákat vett be és ez okozta volna a halálát.

— **Eljegyzések.** *Weisz* Béla, a lippai sör-gyár tisztviselője eljegyezte *Hoffmann* Lottuskát, *Hoffmann* Mihály rakasdi kereskedő bájos leányát.

Ursziny Endre dr. nagylaki szolgabíró eljegyezte *Budapesten* *Móré* Ödön papirgyáros leányát, *Irmát*.

— **Körorvos, mint takarékpénztári könyvelő.** *Nyitráról* jelentik: *Nyitravármegye* állandó választmánya ma *Craus* István főispán elnökletével ülést tartott. Nagy feltűnést keltett a bizottságban *Löwenstein* dr. körorvos kérelme, aki engedélyt kért arra, hogy vasárnap délután a köz-ségi hitelszövetkezetben könyvelőként működhes-sen. *Biringer* dr. megyei főorvos kérte, hogy az engedélyt adják meg, mert *Löwenstein* alig van prokzsisa. Az állandó választmány azt a javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy a körorvosnak a mellékfoglalkozást engedje meg.

— **Orosz zászló a Spitzbergákon.** *Londonból* jelentik: *Oroszország* megszállotta a *Spitzbergákat*. Egy expedíció *Rasnov* vezetésével *Bel-sund* öbölben kitűzte az orosz lobogót.

— **Férjek akik hazardjáték miatt jelentették fel feleségeiket.** Bécsből telefonálja tudósítónk: A bécsi rendőrség tegnap éjszaka egyik kilencedik kerületi kávéház különtermében leleplezett egy hazardjátékos társaságot. A szenzációs rajtaütés hírére óriási közönség gyűlt össze az előkelő kávéház előtt és hirtelen tüntetést rögtönzött a rendőrségre előállított társaság mellett, amelynek valamennyi tagja a kerületben jól ismert urind. Pókert játszottak már hónapok óta a helyiségben az uriaszonyok, akik családjukat elhanyagolva délutánjaikat és nagyon gyakran éjszakáikat is a kártyaszüneteknek áldozták. Mikor a kerületi rendőrkapitányságon az inspekciónak tiszt elé állították őket, egyetemlegesen azt követelték, hogy nyomban értesítse férjeiket, akikkel azt akarták bizonyítani, hogy azok tudtával üzték a hazard játékot, mert azok valami politikai ülésen vannak és ők csak addig szórakoztak volna, míg eljötték volna értük. A hangos dámák szava azonban egyszerre elállt, mikor a rendőrtiszt kijelentette, hogy a férjeiket nem kell elhívatni, itt vannak a rendőrségen egy szobában, mert a rendőrséget azok vezették nyomra, ők voltak a feljelentők. A hölgyek ellen megindították az eljárást.

— **Verekedés a kávéház előtt.** K. S. aradi iparossegéd ma este a Városi kávéház előtt összeverekedett L. M. nevű asszonnyal, akivel vadházasságban élt, de néhány napja különváltak. A verekedésnek sok nézője akadt, míg a rendőrök be nem kísérték a két embert, akik ellen megindult az eljárás.

— **Kétezer szücs sztrájkja.** Bécsből jelentik: A szücs segédek ma beszüntették a munkát, mire a mesterek elhatározták, hogy mindenütt kizárják a munkásokat. A kizárás esetén 2000 munkás marad állás nélkül.

— **Helyreigazítás.** Tegnap lapunkban azt írtuk, hogy Retter Éva, Leopold Adolf borkereskedő cseléde visszaélve gazdája nevével, Lázár Gyula fűszerkereskedőt megkárosította. Annak közlésére kérték fel, hogy a cselédleány nem Leopold Adolf borkereskedőnél, hanem Leopold Zsigmond földbirtokosnál szolgált.

— **Az elmerült gőzhajó.** Pétervárról jelentik: Az Alsó Dvínán történt hajószerecséltenségről még ezeket jelentik: Az Obnovka gőzös, a melyen százhusz utas volt, a vontató gőzössel azért ütközött össze, mert kapitánya három nap óta részeg volt és az összes utasok is leitták magukat. A gőzhajó négy perc alatt elmerült és negyven munkás a vízbe fuladt. Ezenkívül tizenöt utast a hajó fedélzetén agyonszoritottak. Tizenöt utas még hiányzik; ezeket valószínűleg az áradat vitte magával.

— **Hármas ikrek.** Szatmárnémetiből jelentik: Hitték Ferenc mikolai kisbirtokos felesége ma két leánynak és egy fiúnak adott életet. A hármásikrek életben vannak.

— **Koszorumegváltás.** Éles Ármán fűszernagykereskedésének alkalmazottai a néhai Bácskai Gyula, volt kartársuk ravatalára szánt koszoru megváltására 10 koronát adományoztak a kereskedőket és kereskedelmi alkalmazottakat gyűmölítő Erzsébet segélyalapnak, a melyért köszönetet mond az Aradi Kereskedők Köre elnöksége.

— **Ongyilkosságok.** Ma délelőtt tíz óra körül a várba vezető Erzsébet hidnak korlátján átvette magát egy 15—16 évesnek látszó cselédleány. Az öngyilkos néhány percig küzdött a megáradt folyó árjával, de mire segítségére siettek, elmerült. A rendőrség megkereste a folyómenti községeket, hogy a hullát fogják ki. Az életunt személyazonosságát nem sikerült megállapítani. — Ma délután hat órakor Mladin János 22 éves napszámos Illés-utca 120. számú ház padlásán felakasztotta magát. Levágták a kötélről, de állapota reménytelen. Életuntság volt a tett oka.

— **Arad város új lakbérleti szabályrendelete** Dr. Rácz Sándor magyarázatával kapható Pichler Sándor könyv és papirkereskedésében Arad, Szabadságtér.

— **Használt tankönyvek még mindig kaphatók** Ingusz I. és fiánál csak a Weitzer-utcában,

— **Csik János Aradmegye földrajzát, Aradmegye kis iskolai térképét az új helynevekkel és iskolai árjegyzékünket** tiszteletpéldánykép bevezetésre kérje minden aradmegyei tanító. *Kiadja Ingusz I. és Fia Arad.*

— **Kevés fűtő-anyag szükséges a „Cora“ folytonzó kályhák használatánál.** Ugy ez, mint másfajta jóminőségű kályhák és tüzhelyek olcsó árért kaphatók Póhm János vaskereskedésében Szabadság tér. 6571

— **Az iskolaidényre táskák, könyvszíjjak, rajztáblák, vonalzők, körzők, festékek, tollszártartók és mindenféle egyéb iskolai tanszerek legnagyobb választékban és igen olcsón kaphatók** Kerpel Izso könyvkereskedésében.

— **60 kötet könyv havi 1 kor. 40 filléért-180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillért** kaphatók kölcsönzésre Kerpel Izso kölcsönzömbintézetében, Aradon,

— **Figyelem!** Ha olajfestményét, fényképét izléseken és olcsón óhajtja kereteztetni, kérem bizalommal *Freimann József speciális képkeretezőhöz* Arad, Weitzer János-utca 9. fordulni, mivel itt kizárólag képkeretezéssel foglalkoznak, s így legkényesebb igényeknek is megfelel. Dusan felszerelt képkeret raktár. Megyei, városi telefon 912. 3831

— **Arad város új lakbér szabályrendelete** Kerpel Izsonál kapható.

— **Esperanto könyvek Kerpelnél.**

— **Legjobb gombfestékek Kerpelnél.**

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

TARKASÁGOK.

(Ész és erő.) Cholnoky Jenővel, a világhírű földrajztudóssal történt. Kolozsvárról Budapestre utazott a gyorsvonaton. Utközben három hölgy szállt be: ismerősök, akik rögtön élénk diskurzusba kezdtek. Cholnoky nem akarva zavarni őket, úgy tett, mintha aludna.

Amikor már ismerőseik áttértek egy nagyon aktuális dologra: a feminizmusra. A hölgyek mind feministák voltak s alaposan lezapulták a férfiakat.

Először is: a férfiak enervált idegzetűek; az évezredes uralkodás degenerálta az egész nemet. Másodszor: lelkiismeretlenek; hivatalban, munkában szeretik a könnyebb végét fogni a munkának. Harmadszor: elméjük élessége meg sem közelíti a nőké; ész tekintetében mélyen alatta állanak a legegyszerűbb aszszonynak is. Egyetlen egy terület van, amelyen az övék fog maradni az elsőség: a durva fizikai erő. Hát igen: ebben fölülte állanak a nőknek; de a jövő kultúrája az ész erején alapul.

A vonat egy állomáshoz közeledett, az egyik hölgynek le kellett szállni. Feltette tollas kalapját, egy lekicsinylő pillantást vetett az „alvó“ Cholnokyra, azután az ajtót akarta kinyitni. Rángatta a kilincset, de nem ment. A másik két hölgy segítségére sietett, egyesült erővel hozták a kilincset, de eredmény nélkül. A vonat már befutott az állomásra, mit volt mit tenni, a megvetett férfit kellett segítségül hívni. „Felköltötték“ Cholnokyt, aki azonnal látta, hogy a fülke ajtajának alsó kilincse is le volt fordítva. Természetesen azt is megfordítva azonnal kinyitott az ajtó s Cholnoky finom mosollyal mutatva ajtót a feministának, megjegyezte:

— Nem erő kell ide, hanem ész!

(Csábító reklám.) Egyik Tökölly-téri zöldség- és gyümölcsárus kofa a következő szövegű cédulát ragasztotta a bódéjára:

Aki
savanyítani akarja magát

télire

[penész nélkül ecetben
vagy kovászbán

U-

borka

Pap-

rika és

ká-

poszta

Itt kapható!!!

Legjobb

Fényképező-gépek

Lemezek,

Papírok,

Vegyszerek, stb.

187

eredeti gyári áron

HÁNZU NESTOR

drogeria és fényképezési
cikkek szaküzletében

Arad, Weitzer János-u. 2.

Telefon 455.

Negativok és Positivok szakszerű
dolgozását jutányos áron vállaljuk.

TANÜGY.

(—) **Tanítók gyűlése.** A „Délmagyarországi Tanítógyűlés marosmelléki fiókköre őszi közgyűlését október hó 17-én Cseralján (Traunau) tartja meg, melyre a fiókköre tagjai és tanügybarátok tisztelettel meghívotnak. Tárgysorozat: Reggel 9 órakor szentmise. Fél 10 órakor választmányi ülés. 10 órakor a gyűlés megnyitása. Gyakorlati tanítás: „A bővített mondat a IV. osztályban“, tartja Wallachy Rezső cseraljai tanító. „A házi és iskolai nevelés tekintettel a közegészségre“ előadó: Schöffner Ernő dr. főorvos, (Rigósfürdőn.) A szolgálati pragmatika, előadó: Weber János igazgató tanító (Szépfalun.) Tagsági díjak beszédese. Egyleti ügyek. A tagok névjegyzékének kiigazítása. A tavaszi gyűlés helyének megállapítása. Indítványok.

(—) **Ovónői kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter Pankota községben újonnan szervezett állami kiseddovádákhoz özv. Kolonits Ferencné és Draskovits Blanka okl. ovónőket kinevezte.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

Naptár. Tisztelettel kérjük mindazokat, akik helyben a naptárra vonatkozólag a pótlás végett megküldött ívet be nem küldötték, sziveskedjenek azt a naptárnak idejekorán való elkészítése érdekében sürgősen hozzánk juttatni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Elek Pál szeszipari vállalkozása.** Ismeretes — annak idején megemlékeztünk róla, — hogy Elek Pál a felvidéken lévő mezőgazdasági szeszgyárát finomításra is be akarja rendezni és ezzel kapcsolatban egy nagyobb arányú akciót készít elő a mezőgazdasági szeszlovók tömörítése érdekében. Most úgy értesülünk, hogy a terv megvalósítása időközben olyan akadályokba ütközött, melyek miatt Elek Pál valószínűleg elejté az egész akciót.

— **Gazdák a temesvári tőzsdén.** Vasárnap adják át a forgalomnak az új temesvári tőzsdét, a melynek szervező munkájában nemcsak a ke-

reskedelemnek és iparnak engedtek szerepet, hanem termelő gazdának is. A tőzsde tanácsának összetételében a délvidéki gazdák elérték azt, amit a budapesti gabonatőzsdén mindeddig hiába sürgették: a *Temesvári Gazdasági Egyesület* a maga kebeléből delegál tagokat, akik a kereskedővel, bankemberrel együtt tanácskoznak és vesznek részt a tőzsde vezetésében. Ez az együttműködés kitűnő eredményeket érlelhet nemcsak a temesvári tőzsde munkásságában, hanem az egész gazdasági élet megtermékenyítésében is. A délvidéki gazdának módjában lesz bizonyos kereskedelmi gyakorlatra szert tenni, a mire ma már neki is nagy szüksége van.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 23

Készáru.

Amerika 1-el olcsóbb. Kínálat megfelelő, vételkedv gyongy, 20 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912 októberi	11.17 - 11.18	11.16 - 11.17
Buza 1913. áprilisi	11.7 - 11.72	11.69 - 11.70
Rozs 1912. októberi	9.47 - 9.48	9.43 - 9.44
Rozs 1913. áprilisi	9.98 - 9.99	9.97 - 9.98
Tengeri 1912. szept.	9.41 - 9.42	9.38 - 9.39
Tengeri 1913. májusi	7.62 - 7.63	7.64 - 7.65
Zab 1912. októberi	10.28 - 10.29	10.29 - 10.30
Zab 1913. áprilisi	10.43 - 10.44	10.42 - 10.43

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Szeptember 26. —

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	107
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	85.95
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	—	—	75.25
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	—	—	87
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	—	—	87
Magyar nyereséjsorsjegy kölcsön	—	—	211
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	150
Osztrák járdék papírban	—	—	86.10
Osztrák járdék ezüstben	—	—	89.10
Osztrák járdék aranyban	—	—	111.90
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	86
1880. évi osztrák államsorsjegy	—	—	155
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	21.35
Magyar hitelbank-részvény	—	—	840
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	641
Osztr.-magy.-államvasúti részvény	—	—	707
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	19.10
Német birodalmi márka	—	—	117.87 ¹ / ₂
Londoni vista	—	—	241.11 ¹ / ₂
Párisi vista	—	—	95.37 ¹ / ₂
10 márkás arany	—	—	23.57

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. szeptember 26.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	—	—	9.95 - 10
76	—	—	10.05 - 10.10
77	—	—	10.10 - 10.20
78	—	—	10.20 - 10.30

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	—	—	9.90 - 9.95
Rozs	—	—	8.90 - 8.95
Arpa	—	—	8.90 - 9.00
Zab	—	—	9.30 - 9.35
Tengeri	—	—	10.10 - 10.20

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma pénteken, 1912. szeptember 27-én

1. Coeur Aasz. Játék az életért. Négy felvonásban. —
2. A bécsi eucharisztikus kongresszus felvonulása.

Előadások délután 6 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrásy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színepadj

Ma pénteken, 1912. szeptember 27-én:

1. Express híradó. Aktualitások. — 2. A makacs rövidlátó. Kacagató. — 3. Eucharisztikus kongresszus. Látványosság. — 4. A nagy cirkusz attrakció.

Az előadások kezdete délután 6 órától folytatólagosan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., — Gyermekek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsort ingyen kapni a jegyszédőknél. — Saját zenekar. — Rubatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Báró Podmaniczky Béláné szül. Ebeczki Blaskovich Gizella, mint neje a saját, ugy gyermekei és a többi számos rokonság nevében is fájdalomtelt szívvvel tudatja szeretett jó férjének, illetve apa, após, nagypapa, testvér, sógor és rokonak

Podmanini és Aszódi

Báró Podmaniczky Béla

cs. és kir. kamarás, alezredes, a mezőhegyesi m. kir. állami ménes parancsnoka, a Ferenc József rend lovagja stb.

1912. évi szeptember 25-én reggel 7 órakor, életének 59-ik évében rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát.

A megboldogult drága halott földi maradványai f. hó 27-én d. u. 3 órakor fognak a róm. kat. szentegyház szertartása szerint a helybeli sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szentmise áldozat a megboldogult drága halottunk lelki üdvéért f. hó 28-án d. e. 10 órakor fog a helybeli plébánia templomban az egek urának bemutatni.

Béke hamvaira!

Mezőhegyes, 1912. évi szeptember hó 26-án.

D'Escherol-Krusper Gilbert veje, Báró Podmaniczky Gyula miniszteri osztálytanácsos, Báró Podmaniczky Edre nyug. honvéd huszárkapitány, országgyűlési képviselő testvérei. D'Escherol-Krusper Gilbertné szül. báró Podmaniczky Emma, báró Podmaniczky Béla, báró Podmaniczky Károly, báró Podmaniczky Judith gyermekei. Özv. báró Podmaniczky Elemérné szül. Tarnay Fanny, báró Podmaniczky Gyuláné szül. báró Podmaniczky Zsófia, báró Podmaniczky Endréné szül. Nyéky Claudine sógornói.

Varga Imre első temetés rendező intézete Arad. Minorita-palota. Telefon 37. sz. Éjjeli telefon 738

Köszönetnyilvánítás.

Fájdalmas gyászunk alkalmából fogadják mindazok, kik jóleső szíves részvételükkel mély bánatunkat enyhíteni igyekeztek, ez uton is hálás köszönetünk kifejezését.

Arad, 1912. szeptember 26.

Özv. dr. Schwarz Jenőné és családja.

Gyermekeknek és felnőtteknek.

A bel- és külföld nagy orvostekintélyei ajánlják a „Kufeké”-t mint a legjobb táplálékot hányáskezelésnél, hasmenésnél és bélhurtnál.

Női és leányka felöltők

eredeti berlini modellei

a legnagyobb választékban már megérkeztek :: ::

GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA

divatáruházába

Arad, Andrásy-tér 8.

A Minorita templom bejáratával szemben.

Szolid szabott árak!

Telefon 855.

Új kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó intézet.
A nagyközönség szives tudomására hozom,
hogy

Aradon, Weitzer János-u. sarkán
(főpostával szemben) egy modernül be-
rendezett

kelmefestő, vegytisztító és
gőzmosó intézetet nyitottam.

Intézet: Magyar-utca 26. alatt.
Felvételi helyiség: Weitzer János-utca. (Fő-
postával szemben.)

Szives pártfogást kér kitünő tisztelettel

Knapp Sándor

tulajdonos.

5995

Nyílttér.

Telefon **335.** Telefon **335.**
Cipőim kényelmesek
mivel azokat
BOAL-V.

Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. sz. veszem.

Korányinál

a Szabadságtéren
Mesés öltönyök már 10 K.-tól
Angol felöltők „ 16 K.-tól

**Nagy választék téli és
szőrme kabátokban**

**Óriási választék cipők-
ben és kalapokban.**

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA
RÉSZVENYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

Apolló Színház.

Szeptember 27., 28.
NORDISK SOROZAT !! A NAGY

Cirkuszattrakció

Szenzációs Nordisk sláger 3 felvonásban.

A főszerepben **W. Psylander.**
Szébb mint a „Fekete Kancellár.”

Ezt követi:

Eucharisztikus kongresszus.
A megkapó bécsi körmenet.
Szenzációs helyszíni felvétel.

8711

Kiadó lakások.

Batthyányi- és Kossuth-
utca sarkán épült bérház-
ban egy 4 és egy 3 szobás
lakás

KIADÓ.

Értekezhetni lehet: Gécs László gyógyszerárán.

**Cipő különlegességek
Iványi Menyhért**

Aradon, Forray-utca

Eredeti amer. férfi vagy női
fekete vagy barna... 13 K.
Antilop dvt magas cipő... 14 K.
Eredeti angol kalapok nagy
választék Gyukits kalap... 10 K.
Női vagy férfi sevrő cipő... 9 K.

8451

*Könyvkötészetünkbe tanuló-
leányok heti fizetéssel fel-
vétetnek.*

Intézet kereskedelmi ismeretek tan-
folyamára. Vezető Friedrich Mester, tulaj-
donosa Európa határán túl ismert koráb-
ban Kereskedelmi Akadémiának Leipzig.
Prospektust az igazgatóság által ingyen.
6818

Mielőbbi

belépésre keresek egy
irodai teendőkből
járta fiatalembert és egy
vaskereskedő segédet

Kugel Sándor
Brád (Hunyadmegye.)

6088

Nagymernységű

maculatura

jutányosan eladó.

Új épület- és diszműbádogos üzlet.

Igen tisztelt megrendelőim és a n é közönség szives
tudomására hozom, hogy a volt **Göncz és Katona**-cégből
békés uton kiváltam és **Aradon, Weitzer János-u. 2. sz.**
alatt (Minorita bérpalotában.) önállóítottam magam, hol is
egy jól berendezett bádogosüzletet nyitottam, ahol állan-
dóan nagy választékú készletet tartok mindezenmü kész
konyha és üzlet felszerelési cikkekben legolcsóbb árakban.

Elvállalok mindennemű épület- és diszműbádogos munká-
kat költségvetés szerint lejutányosabban.

Amidőn hálásan köszönöm nagyrabecsült üzletfeleimnek
velem szemben eddig is tanúsított jóindulatát, kérem szives
pártfogásukat velem szemben továbbra is fentartani. 5747

Főtörökvésem figyelmes vizsgálással szolid és jó mun-
kát adni. Kiváló tisztelettel

Tanulók felvétetnek. **Katona István.**

Egy aradmegyei
nagyközönségben, já-
rárszék hely, egy
vegyeskereskedés,
kávéházi italmé-
részi és minden más
jogokkal bérbeadó
esetleg eladó.

Cima kiadóhivatalban. 6089

Diamant Ferencz

villamos világítás, tele-
fon-csengő berendező,
osillár- és izzótetek
raktára 3161

Deák Ferenc-u. 7.

Telefon 595. szám.

Meghívó.

Gyorok hegyközség

szőlőbirtokosai a folyó évi szeptember hó 29-én d. e. 8 órakor Gyorok község-háza tanácstermében tartandó **rendkívüli**

közgyűlése

tisztelettel meghívotnak.

Tárgy:

1. Az 1911. évi hegyközségi számadások megvizsgálása.
2. 1913. évi költségvetés megállapítása.
3. Az általános szüreti határidő kitűzése és ezzel egyidőre a szüretelési munkabérek megállapítása.
4. Egyébindítványok tárgyalása.

Gyorok, 1912. évi szeptember hó 25.

Tabajdi Gyula Cservinszky István

h. jegyző.

h. alelnök.

Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda r. t.-nál.

2736—1912. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyhalmágyi kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság köz-hírré teszi, hogy Dragics Partinie nagyhalmágyi lakos végrehajtható-nak Bács Vaszelie és Bács Iliené, szül. Ruz Anna lakos végrehajtást szenvedő elleni 57 kor. tőke, ennek 1911. évi május hó 25. napjától számított 6%-os kamatai, $\frac{1}{8}\%$ váltódíj, 24 kor. már megállapított költségek és ezutal 21 kor. 30 fillérben megállapított árverés kérésű követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán a nagyhalmágyi kir. járásbíró-ság kerületében fekvő és 1., a kishalmágyi 55. sz. tjkvben felvett A. I. 1—3. 5—7. sorsz. ingatlanok B. 3. a. jutaléka 490 korona kikiáltási árban, 2. a kishalmágyi 121. sz. tjkvben A. I. 1—2. 48—12. sorsz. a. felvett ingatlanok B. 7. a. hányada 130 korona kikiáltási árban, 3., a kishalmágyi 525. sz. tjkvben A. + 1. sor. ingatlan a B. 2. a. hányad 50 kor. kikiáltási árban, 4., a kishalmágyi 554. sz. tjkvben A. + 1. sorsz. ingatlan B. 1. alatti Bács Iliené szül. Ruz Anna nevében álló ingatlanra 50 kor. kikiáltási árban az 1912. évi október hó 15. napjának délelőtt 9 órájkor kishalmágy község házában megtartandó nyilvános árverés alá

fog kerülni az alábbi feltételek mellett:

1. Az árverés a kishalmágyi 121. sz. tjkvben C. 1. és C. 2. alatt és a kishalmágyi 554. sz. tjkvben C. 1. és C. 2. alatt Ilmie Veronika és Indrejka Juon lui Juon javára és a kishalmágyi 525. sz. tjkvben C. 1. alatt özv. Báncs Józsefné szül. Mócz Karolina javára bekebelezett haszon élvezeti jogot nem érinti.
2. Az ingatlanok a kikiáltási árnak az 1908. XLII. t.-c. 26. §-ában megjelölt hányadon alul el nem adhatók és vevő a bánatpénzt az 1908. XLII. t.-c. 25. §-a értelmében kiegészíteni köteles.
3. Az árverési kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át vagyis a kishalmágyi 15. sz. tjkvben ingatlanok B. 3. alatti hányada után 49 koronát, 2., a kishalmágyi 121. sz. tjkvbeni ingatlan a B. 7. a. hányad után 13 koronát, 3., a kishalmágyi 525. sz. tjkvbeni A. + 1. sorsz. ingatlan B. 2. a. hányada után 3 koronát.
4. A kishalmágyi 554. sz. tjkvbeni ingatlan után 5 koronát készpénzben, vagy az 1881 november hó 1-én kelt 3338. sz. I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.
4. Vevő köteles a vételárát 3 egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 30 nap alatt, a harmadikat ugyanezen naptól számított 45 nap alatt, minden egyes vételár-részlet után az árverés napjától számított 5%

kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsán az 1881. december hó 6-án 39425. sz. I. M. rendeletben előírt módon a körös-bökönyi kir. adóhivatalnál mint bírói letétpénztárnál befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe számítatik be.

Nagyhalmágy, 1912. augusztus 2. napján.

Gálffy, s. k.
kir. járásbíró.

6082

670—1912. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város irodai szer és papír szükségletének szállítása iránt folyó év október hó 7-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: árjegyzék szerint.

Bánatpénzül letendő 100 kor. készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csakis írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan, nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1912. évi szeptember hó 23-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Ha finom

Teát, Rumot

óhajt forduljon

Vojtek és Weisz-céghez

Aradon.

Teák.		Rumok.	
	Kor.		Kor.
1 csom. igen fin. keverék	—50	$\frac{1}{2}$ lit. üv. „Hungaria“	1.10
1 „ „ „ „	1.—	1 „ „ „	2.20
1 „ „ „ „	2.—	$\frac{1}{2}$ „ „ „ Jamaicai II.	1.30
1 „ fin. keverék $\frac{1}{4}$ kiló	2.50	1 „ „ „ II.	2.80
1 „ „ törmelék	—40	$\frac{1}{2}$ „ „ „ I.	1.80
1 „ „ „	—80	1 „ „ „ I.	3.60
1 „ „ „ kiló	7.—	$\frac{1}{2}$ „ „ „ fortior.	2.70
1 „ Popoff-féle 4 sz.	7.—	1 „ „ „	5.40
1 „ „ „ 6 „	5.50	$\frac{1}{2}$ „ „ „ antiqu.	3.70
1 „ „ „ 8 „	4.50	1 „ „ „	7.40

Postai megrendelések naponta pontosan eszközöltetnek.

791

Legfájdalmasabb tyúkszemétől

is 3 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle „ANAGALLIN“ használata által. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az „ANAGALLIN“ szóra.

Ara használati utasítással együtt 70 fill.

Poloskák

kiirtása a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja.

Ara egy üvegnek 70 fillér.

Legjobb fekete

Hajfestő

a „MELOGEN“-t. Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara 2 korona.

Legjobb, legmegbízhatóbb

amerikai gummi óvszer ma már csak egyedül a „NITER“ 6 drb. egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Arpád

gyógyszertárban ARAD, Andrásy-tér 22. sz. a megyeháza szomszé- —

Ezen rovatban minden szó egy-
eszeri beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József-utca 27.
Kiadóhivatali telefon: 131. sz.
Szerkesztőség: 257. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útványon küldendők — a szelvényen a szöveg elír — avagy levélbélyegeken. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzendő. Levélbeli megkötéseknek, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelzendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kiváratra díjtalanul megszerkesztik. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTEK FEL.

Ajánlatokhoz,
melyeket valamely jellege alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettek semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

Csinos

fiatal asszonyka szeretne megismerkedni olyan uri emberrel, ki havonta szerényen támogatna. Leveleket „Kezdet kezdetén“ jelige alatt kiadóhivatalba kér. 6086

Női írók,

hajtók, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-5251

ELLÁTÁS.

Keresztény uri családnál

1—2 uriember ebéd és vacsora kosztot kaphat. Kiss Ernő-utca 4., ajtó 6. 6050

Jó házi kosztot ad

a „Központi szálloda“ volt főzőnője, Kossuth-utca 52. sz., I. em., ajtó 6. 6090

INGATLAN.

Moderna magán ház

eladó szép lakással, tágas pincehelyiségekkel, kerttel. Értekezhetni 12 és 3 óra között Kapu-utca 45b. 6070

ÜZLETEK.

Üzlethelyiség

Neuman-palotában 1913. május 1-re kiadó. Bővebbet Neuman Testvérek irodájában 6081

Egy jóforgalmu

sarok fűszerüzlet italméréssel, forgalmas helyen, nagyobb vállalat mellett átadó. Bővebbet szivességből Sferle Ágoston urnál Kasza-utca 2. 6088

KIADÓ LAKÁS.

A város közepén

elegánsan berendezett utcai bitorozott szoba kiadó. Cím a kiadóban.

Két utcai szoba konyhával
esetleg garzon lakásnak alkalmas, november 1-re kiadó. Forray-és Hasszinger-utca sarok. 6022

3 szobás

modern utcai lakás fürdőszobával, zárt folyosóval november 1-re kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 6040

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves parket-vlász használatával. II-5251

ALKALMAZÁST NYER.

Ügyes fiatal segéd felvétetik
Weisz és Benjamin cég kézimunka és rövidáru üzletében 6029

Gépirás és gyorstírásban

jártas egyén ügyvédi irodában alkalmazást nyerhet. Batthyányi-utca 25. sz., I. emelet. 6080

Egy magános nő

házmesteri teendők ellátására kerestetik. Batthyányi-utca 25. sz. 6079

Keresek

egy fiatal, ügyes, megbízható fűszeres vagy v. egyes áru segédet november 1. belépésre, de csak elsőrangú erők küldjék ajánlatukat és igényeiket Grosz Simonhoz Zsil-Vulkán. 6089

ALKALMAZÁST KERES.

Buzsák-fürdőn műt. ödött

hidegvizgyógyintézeti Masseur nő ajánlkozik intelligens házakhoz, jutányosan. Cím: Burger Mariska, Dohány-utca 7. 6019

Fiatal

gyermektelen házaspár házmesteri állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 6083

Házvezetősnőnek

ajánlkozik 35 éves intelligens, zeneértő uriaszony kvalifikált garzon emberhez, kinek hűséges gondozója lenne, mindenhez ért, kitűnően főz. Levelek „Vidéki urasszonynak“ címen a kiadóhivatalba intézendők. 6085

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Tankönyvek,

a tantestületek által előírt író- és rajzszerkesztés legelőnyösebben szerezhető be „Minerva“ könyvkereskedésben Arad, Dobó-utca 1. (a Ferenc-téri polgári fiúiskola mellett.) 5811

Likőrcaromák

mindenféle legfinomabb kávéházi likőrök előállítására Vojtek és Weisznál. II-5261

Glafey Centenar

a legideálisabb éjeli mécs, füst és szagtalan, egyben melegen tartható a gyermek részére a tej vagy tea. Kapható Aradon, Éles Armin, Fejér Gyula, Török Andor és Társa, Róna Jenő, Hoffmann Ottó, Dürr Gusztáv cégeknek. Battonya: Geller Samu, Pecska: Lusztig Ernő 5041

Iskolakönyvek,

papír és írószerek legelőnyösebben szerezhető be Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. 5811

Méz

kl. 1 kor. 80 fillérért kapható Bozsidiárnál. Arad, Kossuth-utca 3. szám alatt. 6042

Lekvár

kapható kis- és nagyobb mennyiségben és szép teli alma 100 kgr. kint 24 koronáért. Ugyanott egy keveset használt fekete fedeles hintó olcsón eladó. Cím Weiszberger Adolf Alsó-Szakacson. 6084

KÜLÖNFÉLE.

Nagyközönség

szíves figyelmébe ajánlom Tökölly-tér 6/a. alatt levő uri szabó üzletet, hol legdivatosabb hazai és angol őszi szövetűjónásokból mérték után kifogástalan kivitelben készítek mindennemű öltönyöket legjutányosabb árakban. Szíves partfogast kérek Fischer Béla uri szabó. 5918

Ügyes kárpitos 1211

ajánlkozik e szakmába bármily kárpitos munkák pontos és kitűnő elvégzésére, egy saját műhelyében, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfelmérés nélkül. Stáhl M., Tökölly-tér 7. sz.

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi fűreg porától. II-5251

Szép, tágas, portálos

üzlethelyiség és egy 3 szobás, előszoba, fürdőszobás uri lakás november hó 1 ére kiadó. Bővebbet Deák Ferenc-utca 89 5571

Diamant Jenő

Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben) épület- és díszmű bádigos munkákat legjutányosabban készít úgy helyben, mint vidéken. 3951

Fűtési idény közeledtével

a Herkules fűrészfűtő vállalat irodája, Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagyközönségnek I. rendű aprított tűzfát 100 kilónként 2 kor. 70 fillérért hazaszállítva, ugyszintén egész, esetleg fél waggon rakomány cser-, bük- és gyertyanfát kartelesen kívüli legolcsóbb árban befuvarozva fűrészelve és hasítva. Motoros fűrészgépeink is házhoz rendelhetők. Felvilágosítást készséggel nyújtunk telefonon is 658. sz. 5451

Férges baromfi élel

teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi fűregpusztító szerétől. Siker garantálva. II-5251

Taxameteres

Bér-autók

Telefonszám
816

2581
Szolgáltat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Zálogház-

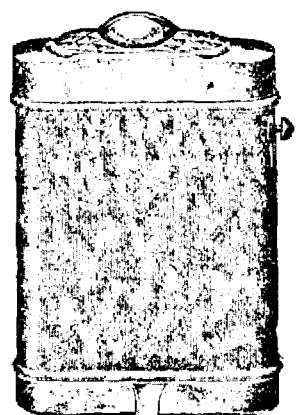
ból arany, ezüst és ékszerek
Farkas Streicher J. cégnél
Arad, Tökölly-tér 1. sz. 5921

Villanyos zseblámpa

mindig friss
töltéssel.

Villany-
berendezé-
sek, villany-
oszállások.

Dynamó-
gepek, vil-
lanymotorok
olcsón
kaphatók

Kalmár Józsefnél
Arad, Salacz-utca 2. sz. 5116

Budapesti Csipkeáruház Andrassy-tér 20. sz.

UTALVÁNY.

Ezen szelvény bemutatója újonnan érkezett őszi és téli újdonságaink bevásárlásánál szolid szabott árainkból 5 százalék engedményben részesül.

Fischer Eliz-palota.

Csipkék, szalagok, bársonyok, ruhadiszek. Selymek harisnyák. Keztyük és összes szabókellékek.

Illatszerek,
arckrémek, pouderek,
szappanok, hajfésűk
és kefék stb., az összes
piperre cikkek

Kötszerek,
betegápolási kellékek

Fényképészeti
lemezek, papirok,
gépek stb. legjobb
beszerzési forrása:

Török Andor és Társa

drogeria és illatszerüzlete

Arad, Andrassy-tér 20. sz.

Telefon 900.

5757

Telefon 900.

Pathefonok

és Pathe-lemezek. a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz. a Fehér Kereszt-tel szemben. 4178

5135—1912. tkvi szám.

Hirdetmény.

Mondorlak község telekkönyve birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. számú szabályrendeletre képest átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-c. cikkben szabályozott eljárást a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közlé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-c. 15. és 17. §-ai alapján, ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t.-c. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. t.-c. 7. §-a és az 1891. XVI. t.-c. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. XXIX. t.-c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1913. évi március hó 30. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. évi XXIX. t.-c. 16. és 18. §-ának esetében, — ideértve ez utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is, — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1913. évi március hó 30. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után ellentmondásuk többé figyelembe vételni nem fog.

3. hogy mindazok, akik a telekkönyvi átalakítás tárgyában tett intézkedések által, nemkülönben azok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t.-c. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1913. évi március hó 30. napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az em-

litett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogaiknak sérelme nélkül támadhatják meg

Együttal figyelmeztetnek azokra felekre, akik a hitelesítő-bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszerűsített másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Máriaradna, 1912. évi szeptember hó 22-én.

Popovits Péter, s. k.

6018

kir. járásbíró.

Permetezőjavítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummicsővek legolcsóbb gyári árakon. A szivattyu-hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlőmagvak, héjak és egyéb tisztálanságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik, és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

golyó szelepekkel. 1701

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot. — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás) hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű, belül gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

hozzá való csövekkel a legolcsóbb gyári árakon.

HÖNIG OTTÓ

m. kir. szabadalmazott tüzi fecskendő- és szivattyukészítő.

Arad, Rákóczi-u. 27. sz.

10457—1912. a. h. szám.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy az 1912. évre elkészített hadmentességi díj kivetési lajstrom f. évi szept. hó 25-től a városi adóhivatalnál 8 napig közszemlére van kitéve.

Erről az adóköteleseket azzal értesítjük, hogy netáni felszólalásaikat és pedig:

a) azon adózók, kik az illető kivetési lajstromban tárgyalt adónemmel már a múlt évben voltak meg róva, a lajstrom kitételének napját.

b) azon adózók, kik a kivetési lajstromban megállapított adóval a kivetés évében első ízben rovatnak meg, adótartozásukat az adókönyvecskebe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a városi adóhivatalnál előterjeszhetik.

Arad, 1912. évi szept. hó 18-án.

A városi adóhivatal.

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN
 ARAD.

ŐSZI ÉS TÉLI ÚJDONSÁGOK

TELJES VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK. U. M.

Angol raglanok,
 Női divat felöltők,
 Plüsch kabátok,
 Broccát felöltők,
 Színházi kabátok,
 Angol bundák,

Szörme felöltők,
 Leánykabátok,
 Gyermekfelöltők,
 Angol kosztümök,
 Divat bluzok,
 Pongyolák, Divat aljak.

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.

Kizárólag Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám.

Legyőzhetetlen

olcsóság és ízlés tekintetében

4175

a Kalap Bazár

Arad, Deák Ferenc-utca 8. sz.

Női-divat kalap, kalapforma és diszek nagyárúháza

Kizárólag Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám.

Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám.

Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám.